T. C.
Genelkurmay Başkanlığı
IX. Şube

Mahrem ve Hizmete Özel

ADMİRALTY
MUHAREBE ÖZETLERİ

14

Güney Solomonlarda çıkarmalarda deniz hareketleri

7/10 - Ağustos - 1942





1948

T. C.
Genelkurmay Başkanlığı
IX. Şube

Mahrem ve Hizmete Özel

ADMİRALTY MUHAREBE ÖZETLERİ

14

Güney Solomonlarda çıkarmalarda deniz hareketleri

7/10 - Ağustos - 1942





1948

İçindekiler

Ekler

Endeks

Savo muharebesi 9 - Ağustos - 1942

Metindeki Diagramlar :

NOT : Bu krokiler (1943 Kasım) a kadar elde edilebilen tekmil bilgilere dayanılarak, içlerinde mevki, zaman, teşhis ve sair noktalarda

oldukça büyük ihtilâflar bulunan yazılı raporlardan elde edilen malûmatla, harekâtın muhtemel cereyan tarzını tersim edebilmek üzere çıkarıldığı cihetle, ancak takribî olarak kabul edilmelidir.

1 — Chicago grupunun ilk teması. 01.45	8. Kesim.
2 — Chicago grupunun 01.50 durumu.	
3 — Vincennes grupuna yapılan taarruz 01.50 - 01.55	
4 — Vincennes grupunun 02.00 - 02.05 durumu.	
5 — Vincennes grupunun 02.10 durumu	
6 — Ralph Talbot'un çarpışması 02.17 - 02.21	
7 — Fecir vakti durumu 05.50	

Kaynaklar

M. 04229/43 "Nöbetçi kulesi" harekâtı; Tuğamiral Crutchley'in raporu.

M. 051784/42 Solomon adalarına yapılan çıkarmalar 6/9 - Ağustos - 1942 ve sonraki gece savaşı.
a) Gözle görenlerin ağızlarından alınan raporlar.
b) Tuğamiral Crutchley'in ilk raporu
c) Canberranın kaybı üzerine tahkik kurulunun raporu.

M. 05629/43 Solomon adaları harekâtı 7/29 - Ağustos - 1942 Avustralia krallık hava kuvvetlerinden Hv. Alay komutanı Dale'in raporu.

M. 052067/42 Birleşik Amerikanın Savo adası gece muharebesi de dahil olmak üzere Solomon adaları harekâtına dair ilk raporu

M. 054149/43 Amerikan Generali Vandergrift'in raporu.

M. 016021/42 Solomon adaları çıkarması.

Birleşik Amerika Gizli bilgiler bülteni No. 2 - harp tecrübeleri, Solomon adaları hareketleri İlh.

Birleşik Amerika Entellijens özeti - Japon uçakları İlh - Guadalkanal bölgesinde ele geçirilen tutanaklardan (N. İ. D. 4)

Muharebe özeti No. 21

Güney Solomonlardaki çıkarmalarda deniz hareketleri

7/10 - Ağustos - 1942

1 — **Giriş.** (Kroki 1, 2)

7 - Ağustos - 1942 de Birleşik Amerika ve Avustralya kuvvetleri tarafından Guadalkanal ve Tulagi'ye yapılan hücumlar, müttefiklerin Pasifik'te ilk defa taarruzu kabul ettiklerini belirtmiştir. Gerçi şimdiye kadar Japonlara - Bilhassa Koral denizi ve Midway adasında - ustalıklı darbeler indirilmişse de, tekmil evvelki hareketler, bir savunma karakteri taşıyordu.

1942 Temmuz ayı sonlarında genel durum şöyle idi:- Japonların güneye doğru ilk yayılmaları, martta Cavanın ve nisanda da Birmanyanın fethi ile sona ermişti. [1]. Japon stratejisi o zamanlar: Kazandıklarını takviye etmek ve Pasifikte harekât yapılması kabil olan hiçbir üssü müttefiklere kullandırtmıyarak, Amerikadan yapılacak müdahalelere karşı emniyet sağlamak, şeklinde gözüküyordu. Bu amaç gözönünde tutularak, ilk hedefi Port Moresby olan doğu Yeni Kine'sindeki şimdiye kadar gelişmekte olan büyük çaptaki harekât, Solomon adalarının tedricen işgali ile güney doğuya doğru genişlediği gibi, Kiska ve Aleutian adalarına ve orta Pasifikteki Midway adasına da seferî kuvvetler tevcih edildi. (Muhtemelen Havai adalarına da böyle bir teşebbüs yapılacaktı). Eğer bu teşebbüsler, plâna uygun olarak gelişse idi, düşman, doğu kanadında, yeter derecede bir emniyet hissederek, dikkatini Avustralya veya Hindistana çevirebilecekti. Ancak, doğu Yeni Kine savaşları, mayısta Coral denizi muharebesi ile ağır bir bozguna uğradığı gibi, müteakip ayda da Midway adasına yapılan sefer, kesin bir yenilgiye uğradı. Düşmanın bu iki savaşta uçak gemilerine verdirilen müteaddit kayıp ve hasarlar, onu teşebbüsten mahrum bıraktı ve Amerikalıların Güney Pasifikte Auckland'da üslenen ve yeni Zelandadaki tedricen kurmakta oldukları kuvvetlerini arttırmalarına imkân verdi.

[1] Filipinlerdeki Corregidor adası mayıs ayı başına kadar dayandı ise de, ada Japonlar tarafından tamamile tecrit edildi ve düşmesi, ancak bir zaman meselesi oldu.

Bu şartlar altında 1942 Temmuz ayı başlarında: Guadalcanal ve bitişik adaların yeniden ele geçirilmesine ve Birleşik Amerikadan Avustralyaya olan ulaştırma hattına taarruz için, tek başına uygun bir mevkide olan Japon üslerini ortadan kaldırmak amacile (300 mil doğudaki) Santa Cruz adalarının işgaline karar verildi. Bu, ayni zamanda, müttefiklerin kuzeye doğru, gelecekteki hareketlerine de rahat bir basamak noktası sağlayacaktı.

Harekâtın en kısa bir zamanda yapılması, son derece büyük önem taşıyor, ve teşebbüs için ağustos ayı başı kararlaştırılmış olup, bütün bu harekât için, bir aydan az bir zaman kalmış oluyordu. Harekâtı mütalea ederken, bu nokta daima gözönünde bulundurulmalıdır. Çünkü; bu, arzuya değer olan plân hazırlıkları ve işbirliğini geniş bir surette köstéklemiştir. [1]

Solomon adaları, Bismarck adalarından 600 mil kadar güney doğuda zincirleme şekilde uzanan, bir sıra adaları ihtiva edip, burada düşman, bu sulardaki Rabaul'ü ana üs olarak kullanıyordu. Adalar grupunun güney doğu ucunda ve Yeni Kine'nin en yakın noktasından 500 mil kadar doğuda Guadalcanal adası mevcuttur. (Kroki 3 e bakınız). Guadalcanal,75 mil kadar uzunluk ve 25 mil genişlikte olup kuzey kıyılarında Japonlar Luga burnu dolaylarında, bir uçak limanı kuruyorlardı. Guadalcanal'ın batı ucunun kuzey doğu cihetinde 13 ilâ 20 mil uzakta, ufacık bir ada olan Florida bulunur ki; bunun güney kıyısındaki Tulagi ve Gavutu adacıkları, küçük, fakat emin bir demiryeri temin ederler. Burada liman kolaylıkları, bir ileri deniz üssündeki şekle doğru tevsi edilmekte idi. Guadalcanal'la Florida arasındaki sulara, doğudan takarrüp, 13 millik bir genişlikten doğru olur ve bu 3 kanala müncer olur:- Nggla, Sealark ve Lengo kanalları- ki; bunlardan birçok sığlık ve mercan banklarından, derin suya vâsıl olunur. İçeride 100 kulaç hattı, kıyıdan 3 mil açıklarında bulunur. Guadalcanal'ın karayel burnunun 7 mil kuzey doğusunda: 9 mil muhitinde olan ve denizden 1670 kadem irtifaa yükselen volkanik bir ada olan Savo adası bulunur. Bu adanın 20 mil etrafındaki suların 4 ten az olmıyan şiddetli gece savaşlarına sahne olmasımukaddermiş- Bu çarpışmalar, 4 ay içinde olmuş ve arkasından bunu müttefik çıkarmaları takip etmiştir.

Solomon'ların daha kuzey ve batısında düşman, Bougainville adası ve Buka'da uçak alanları kuruyor, Gizo ve Rekata koyu, deniz uçağı üssü olarak kullanılıyordu.

2 — **Harekât plânı:** (Kroki 2, 3, 4, 5)

Amerikan bahriyesinden Güney Pasifiğe komuta eden ve bir kül

[1] Seferden sonra verdiği raporda kara kuvvetleri K. Tümgeneral Vandergrift kara harekât plânının, Amerikadan ayrılmadan önce, Güney Pasifikteki deniz makamlarının plânları üzerine bir bilgi olmaksızın tertiplendiğini, tebarüz ettiriyor.

olarak [1] harekâtın komutanlığında bulunan Tümamiral Ghormley, 16 - haziranda harekât emrini neşretti. Bu emre göre amaç: «(1) Tulagi ve bitişik mevzilerin, biribiri peşine sarılıp işgali ve savunması, (2) Santa Cruz adalarının . . . daha başka taarruzî hareketler için hazırlanması» [2] olarak görülüyordu.

Tümamiral Ghormley, kuvvetlerini iki esaslı kuvvet halinde tensik etti. Bunlar da:

a) Tümamiral Fletcher emrindeki bir seferî kuvvet olan 61. inci mürettep kuvvet (Task Force)

b) Tuğamiral Mc Cain emrindeki, kıyıda üslenmiş uçaklardan mürekkep 63. üncü mürettep kuvvet (Task Force)

Seferî kuvvet: 1 hat gemisi, 3 uçak gemisi, 11 ağır ve 3 hafif kruvazör, 30 muhrip, 5 mayn tarayıcı muhrip, 4 hızlı taşıt gemisi (Tadil edilmiş muhriplerden) 13 taşıt gemisi ve 5 malzeme gemisinden mürekkepti. 63. sayılı mürettep kuvvet te: Güney Pasifik kuvveti uçaklarından mürekkep olan ve geçici olarak güney batı Pasifik adalarında üslenmiş uçaklardan mürekkepti.

Harekât 3 safhada idare edilecekti:-

Birinci safha:- Fiji adalarında Fantan bölgesinde 27 - haziranda başlayacak olan denemeler.

İkinci safha:- Tulagi ve bitişik mevzilerin zapt ve işgali ve Guadalcanal'da derhal iniş meydanları kurulması.

Üçüncü safha:- Ndeni ve Santa Cruz adalarının işgali.

Zaptedilen bölgeler, diğer kuvvetler gelinceye kadar, seferî kuvvet tarafından savundurulacak ve Tümamiral Fletcher, 63. üncü mürettep kuvvetten, özel uçak görevleri istemek yetkisinde olacaktı.

Bir taraftan Fiji adalarında denemeler yapılırken, Tuğamiral Mc. Cain'in uçakları da Solomon'lar bölgesi üzerinde normal keşif hareketlerine devam ediyorlardı. İkinci safha esnasında uçakların, yaklaşmayı ve içerilerdeki harekâtı desteklemesi, Tulagi - Guadalcanal sahasında arama yapması, Tümamiral Fletcher'le kararlaştırıldığı şekilde düşman hedeflerine taarruz etmesi, istek karşısında hava himayesi sağlaması, taarruzdan bir gün önce, Ndeni'den itibaren hava karakoluna başlanması ve taarruzdan sonra (Tulagi'nin 65 mil doğusundaki) Malaita'nın doğu kıyısından itibaren, bir karakol tesisi deruhde edilecekti. Tuğamiral Mc. Cain'e

[1] «Güney Pasifik bölgesi» İstiva hattının güneyinde ve 160 derece doğu tulünün doğusundaki saha idi. Bu bölge, Tulagi sahasına taarruzdan önce, Ağustos 1942 de 159 derece şarkî tule göre değiştirilmiştir. Bu günde Amiral Ghormley, karargâhını, Yeni Kaledonyadaki Noumea'da kurdu. 150 derece doğu tulün batısındaki saha: «Güney batı Pasifik bölgesi» olup, General Mac Arthur'ün komutasında bulunuyordu.

[2] Japonların Guadalcanal'dan nihaî tardına kadar 6 ay geçmesine rağmen, Tulagi sahası muvaffakiyetle işgal edilmiştir. Santa Cruz grupunun işgali, diğer bir vakte talik edilmek zoru hâsıl oldu.

keza, Güney batı Pasifik yüksek komutanı (General Mc. Arthur) ile keşif hususunda işbirliği yapması da bildirilmişti.

Buna ek olarak harekât süresinde Pasifik filosu denizaltıları ile özel karakollar tertiplenmesi ve Güney Pasif kuvvetlerinin mütenazıran (Karolin'lerdeki Japon üssü) olan Truk adası ve Rabaul açıklarında bulundurulması için tertibat alınmıştı.

Tümamiral Fletcher, kendi seferî kuvvetini şu suretle iki kuvvet halinde organize etti: Hava himaye kuvveti ve Müşterek harekât kuvveti [1].

Amerikan Tuğamirali Noyes emrine verilen hava himaye kuvveti 3 grupu ihtiva ediyordu:

I. Saratoga (Tümamiral Fletcher'in sancak gemisi), 8 pusluk kruvazörlerden: Minneapolis,, New Orleans, 5 muhrip.

II. Enterprise (Tuğamiral Kincaid'in sancak gemisi), North Carolina hat gemisi, 8 pusluk kruvazörlerden Portland, 6 pusluk kruvazörlerden Atlanta ve 5 muhrip.

III. Wasp (Tuğamiral Noyes'in sancak gemisi), 8 pusluk kruvazörlerden San Francisco ve Salt Lake City, 5 muhrip.

Bu kuvvet, adadan serbest sularda harekât yaparak, çıkarmayı av himayesi temin ederek destekliyecek ve düşman hedeflerine havadan taarruzlar yaptıracaktı. Taarruzdan günlerce evvel, bombalanacak hedefler üzerine, Tuğamiral Mc. Cain ile tertipler alınmıştı.

Kalan kuvvetleri ihtiva eden müşterek harekât kuvvetine, forsu Mc. Cawley taşıt gemisinde olan Amerikan Tuğamirali Turner komuta edecekti. Gerçekten işgali icra edecek olan kuvvet te, bu kuvvetti. Plân, genel olarak, Guadalcanal'ın kuzey kıyısı ile Tulagi bölgesine [2] bir ande çıkarmalar yapılmasını tazammun ediyordu. (Kroki 3, 5, ve B. ekine bakınız.) Bu durum, yekdiğerinden 20 mil kadar uzak - Âdeta Dover ile Calais'e bir ande çıkarma yapmak gibi - iki ayrı harekâtı icap ettirmekte olup, diğer yönden, hava desteklemesi ve su üstü himayesi ise müşterek bir membadan temin edilecekti.

Müşterek harekât kuvveti «6 mürettep grup» halinde teşkilâtlandırılmıştı. [3]

I. «X şuaı» konvoyu: 14 gemilik olup, Guadalcanal'a kıt'a ve malzeme taşıyordu.

II. «Boyunduruk» konvoyu: 8 gemilik olup (Muhripten muaddel) 4 hızlı taşıt gemisi buna dahildi ve Tulagi'ye kıt'a taşıyordu.

III. Guadalcanal çıkarması için ilk destekleme grupu: 8 pusluk kruvazör Vincennes, Quincy, Astoria ile 4 muhripten ibaretti.

[1] A. Ekindeki (1) komuta bağlantısına bakınız.

[2] Zaptı düşünülen adalar: (a) Guadalcanal ve (b) Tulagi ve Gavutu ve sonra da civar Tanambogo, Florida, Makambo ve Mbangi adaları idi. (5 No. krokiye bakın)

[3] A (1) ekine bakınız.

IV. Tulagi çıkarması için ateş himayesi grupu: 5 pusluk kruvazör San Juan (Tuğamiral Scott'un sancak gemisi) ile 2 muhrip.

V. 5 mayn tarayıcı muhrip.

VI. Setir grupu: 8 pusluk kruvazör Australia (Tuğamiral Crutchley'in sancak gemisi), Canberra, Chicago ile 6 pusluk kruvazör Hobart ve 9 muhrip.

Çıkarma kuvveti, «Savaş bölgesine» sıfır sıfır günü güneş doğmasından [1] yarım saat evvel gelecek - Sonradan bu, 7 - ağustos olarak tesbit edilmiştir.-

«Boyunduruk» konvoyu Tulagi'ye ve «X şuaı» konvoyu da Guadalcanal'daki Lunga burnunun doğusuna yönelecekti. (4 sayılı krokiye bakınız.)

Taşıt gemileri, muhtemel düşman topçu ateşinin dışında kalacaklar - Takriben 8000 yarda - ve bu esnada çıkarma araçları mayna edilerek yüklenecekti. (C. ekine bakınız) Bu işler gelişirken, ateş himaye grupu: Düşman mevzilerini bombardıman edecek ve Tuğamiral Scott'un grupu: Tarama görevi çıkıncaya kadar 5 mayn tarama muhribile takviye olunacaktı. [2] Bundan sonra, deniz topçu barajı altında Guadalcanal'daki Lunga burnu doğusundaki plâjlara (Kırmızı plâj) ve Tulagi adasının lodos kıyısına (Mavi plâj), çıkarma yapılacak ve sonuncu çıkarmayı: Gavutu adası koyuna yapılacak, bir cepheden hücum takip edecekti. [3]

Ayni zamanda çıkarma kuvvetlerinin de ikinci komutanı olan setir grupu komutanı Tuğamiral Crutchley, konvoyların gerek seyahat ve gerekse harekât safhasında su üstü, denizaltı ve hava taarruzlarına karşı himayesinden sorumlu olacak, gerek ateş himaye kuvveti ve gerekse mayn tarama grupları, taarruz bidayetindeki özel görevlerini ifa dışında, setir grupunu takviye edeceklerdi.

Esas hedeflerin ele geçirilmesinden sonra, hızlı taşıt gemilerindeki müfrezeler, Guadalcanal'ın daha doğusundaki Taivu ve Kaukau koylarındaki ve Savo adası ile Florida adasındaki düşman karakollarını kuşatacaklardı. (3 sayılı krokiye bakınız.)

Bundan sonra Guadalcanal'da Tuğamiral Turner'in emri altında denizaltı karakolları, muayene servisi ilh. . de dahil olmak üzere, bir deniz karargâhının kurulması düşünülüyordu. Uçaklar hizmete hazır olur olmaz Kukum'daki uçak alanına nakledileceklerdi. Bir derece iyimser ola-

[1] 7 - Ağustosta güneş doğması: Saat 0633 (Mıntaka - 11) idi. Diğer bir iş'ar olmadıkça, 11 inci saat mıntakası kullanılacaktı.

[2] Büyük olan su derinliği, ilk yaklaşmanın mayn taranmasına lüzum olmadan yapılmasına elverişli idi.

[3] Japonların tahmin edilen kara kuvveti miktarı ile, Amerikalıların kullandıkları kuvvet için B. ekine bakınız.

rak - Santa Cruz işgal kuvvetinin [1] taarruz günü (7 - ağustos) karanlık bastıktan sonra Ndeni'ye doğru yola çıkabileceği, Noumea'ya gidecek kalan taşıt gemilerinin de 3 gün sonra, yani, (11 - ağustosta) harekete geçebileceği tahmin ediliyordu.

3 — **Solomon adalarına geçiş seyri:** (Kroki 2)

Çıkarma kuvveti [2] Yeni Zelandada Wellington'da toplandı; burada Tuğamiral Turner'in kurmayı, hücum ve çıkarma plânlarını tamamlarken, Amerikadan gelen taşıt gemileri de boşaltılıp, gereğine göre istif edildiler. Herşeyin hazır olduğu 22 - temmuzda, kuvvet Fiji adalarına hareket etti. Noumea ve Tongabatu'dan gelen uçak gemisi grupları 26 - temmuz [3] 14 te 23.15 güney arz ve 180 tulde birleştiler ve müteakip 5 günde Tulagi - Guadalcanal çıkarmalarının iki denemesi, tekmil teferruatı ile (Fiji) grupunun Koro adasında yapıldı. 31 - Haziran öğleden sonra Tuğamiral Turner, mürettep grup komutanları ile bir toplantı yaparak, bu toplantıda: Çıkarma günlemeci 7 - ağustos olarak tesbit edildi ve 1. Amerikan Dz. Piyade tümeni komutanı Tümgeneral Vandergrift, kıyıdaki harekât plânını izah etti. O akşam, çıkarma kuvveti güney batıya doğru denize açıldı. 6000 mil ötede Amiral Somerville, doğu filosunun bir kısmı ile Bengal körfezinde bir gösteriş yapıyor, ve bu Japon hava kuvvetlerinin Malaya'dan Güney Pasifik bölgesine muhtemel bir intikaline engel olmak üzere tertiplenmiş bulunuyordu. [4,5]

Fiji'den Solomon'lara olan 1200 millik geçiş seyri, olaysızca geçti. (Kroki 2 ye bakınız). 1 - Ağustosta hava himaye kuvveti ile temas edildi ve geçişin kalan kısmında bu kuvvet, çıkarma kuvvetinin himayesinde bulundu ve hava keşfi ve karakolları temin etti. (Yeni Hebride) lerdeki Efate, 3 - ağustosta geçildikten sonra [6] kuvvet, öğleye kadar tam batı rotasına devam etti; 5 - ağustosta Guadalcanal'ın 420 mil tam güneyinde bulunulurken, rota, harekât sahasına batıdan yaklaşma yolu açıklarındaki Russell adasına olmak üzere 360 dereceye değiştirildi. Geçiş seyrinin daha

[1] 4 muhrip, 4 taşıt gemisi ve bir malzeme gemisi ile 8 pusluk kruvazör: Quincy.

[2] Mayn tarayıcı muhripler ve hızlı taşıtlar müstesna. Bunlar, 26 - temmuzda denizde katıldılar.

[3] Mıntaka: nâkıs 12.

[4] Amiral Somerville, Doğu filosu başkomutanı idi.

[5] Temmuz ayı başlarında Amerikan donanması başkomutanı Amiral King, Solomon'lardaki teklif edilen harekâttan önce, Doğu filosunun, bir şaşırtma hareketi yapmasını rica etmişti. 10 - Ağustos - 1942 de Amiral Somerville, Amerikan Pasifik filosu başkomutanı Amiral Nimitz'e: Düşmanın (Sumatra kuzeyindeki) Sabang'a deniz avları ve ilâve bombardıman bölüğü göndermesinden, gösteriş hareketinin muvaffakiyetli olmuşa benzediğini bildirdi.

[6] Amerikan sarnıç gemisi Cimarron, 3 - ağustosta iltihak ederek, mazotları azalmış olan Saratoga, Hobart ve muhriplere 3 ve 4 - ağustosta yakıt verdi.

sonraki safhalarında fazla Kümülüs bulutları ve satıh pusu olması, her halde havadan görüşü pek azaltıyordu. Müttefik keşif uçakları bu zamana kadar (Yeni Hebride'lerdeki) Espiritu Santo ve Efate'den olduğu kadar, Fiji, Yeni Kaledonya ve Avustralya ve (Yeni Kine) deki Milne koyundan doğru da uçuyorlardı. Karakol uçakları için (Santa Cruz adalarındaki) Ndeni'de bir ileri üs kurulmuş olup, deniz uçağı ana gemisi Mackinac, buna göre 7 - ağustosta (Malaita) daki Maramasike Sound'da bulunacaktı. [1]

6 - Ağustos - 1942 - Seyahatin çetin günü - gök kapalı olup, ıslak bir sis, deniz üstü rü'yetini pek azalttığından, müttefiklere güler yüz gösterdi. Bu durum, düşman keşfi için «Ümit verici değildi» [2] Öğleyin [3] tahminî mevki: Arz 11.55 - Tul 159.03 doğuda bulunulurken, Selfridge muhribi Bellona'da karayı bulmak üzere ileriye sürüldü ki; karanlıktan önce avdet eden bu muhrip, fırka komutanlarına sahih bir seyrî mevki sağladı.

6 - Ağustos saat 1615 te çıkarma kuvveti, son yaklaşma tertibatını aldı. İleride (Tuğamiral Scott'un forsunu taşıyan San Juan'ı da ihtiva eden Y tümeni, (Mayn tarayıcıları da ihtiva etmek üzere) Chicago, Canberra ve 11 muhriple «Boyunduruk» konvoyunu rehberliyordu. 6 mil geriden X tümeni, Tuğamiral Crutchley, Australia gemisile konvoyu rehberlerken «X - Şuaı» konvoyu da: Vincennes, Quincy, Astoria, Hobart ve 9 muhriple geliyordu.

Saat 2235 te San Juan, Guadalcanal'ın kuzey batı ucuna doğru 040 dereceye rota değiştirdi ve yarım saat sonra bunu Australia gemisi takip etti. Ay, 7 - ağustos saat 0224 te doğdu ve her nekadar daha bedre 5 gün varsa da mehtap, Guadalcanal ve Savo adasının yüksek arazisini açıkçasına gösterdi ki; bunun da yaklaşmaya büyük yardımı oldu.

Bir saat sonra, yani 7 - ağustos saat 0330 da iki tümen yekdiğerinden ayrıldılar. Australia gemisi X tümenini Savo adasının güneyinden doğru rehberlerken, Y tümeni de Tulagi adasının kuzeyine doğru ilerledi. Umulanın aksine olarak, geçiş seyrinde Savo adasının her iki tarafında da hiçbir düşman karakoluna raslanmaksızın, iki konvoy da görülmeden, çıkarma yerine vardı.

4 — 7 - Ağustosta hücum ve harekât: (Kroki 4, 5)

7 - Ağustosta güneş doğması saat 0633 te olup, 0615 te her iki konvoyun kruvazör emniyetlerinin uçakları, taşıt gemisi grupları için deniz-

[1] Curtiss uçak ana gemisi Macfarland muhribi tarafından himaye edildiği halde 4 - ağustosta Espiritu Santo'ya vardı. Bundan sonra Macfarland, Ndeni'ye ilerliyerek buraya 5 - ağustosta vardı.

[2] Tuğamiral Crutchley'in raporu.

[3] Zon — 11. 2 - Ağustosta saatler - 12 den - 11 inci mıntakaya göre değiştirildi.

altı ve hücumbotlarına karşı devriye yapmak üzere denize indirildiler. [1] Ayni zamanda, Amerikan uçak gemilerinden kalkan uçaklar da, sahanın üzerine eriştiler. 16 av uçağı ile 24 pike bombardıman uçağı Tulagi - Gavutu bölgesine; ve 20 av ile 24 pike bombardıman uçağı da Guadalcanal-daki Cruz burnu ile Togama burnu arasındaki sahaya taarruz ettiler. Av uçaklarının görevi: Düşman uçaklarını, hücumbotlarını ve denizaltı gemilerini tahrip etmek olup, artan cepane de uçaksavar tesisatına karşı kullanılacaktı. Pike bombardıman uçakları, bahriyeye ait teknelerle [2] kıyı bataryalarına taarruz edeceklerdi. Düşman tamamile baskına uğratılmış ve uçaklarından 18-i ilk sortilerinde su üzerinde tahrip edilmişlerdir.

Konvoylar indirme bölgelerine yaklaşınca; bunların emniyetinde bulunan gemiler, top mevzilerine, konak yerlerine ve kıyıya yakın duran ufak teknelere ateş açtılar. Guadalcanal tarafında motorlu bir yardımcı gemi, uçaklar tarafından ateşe verilerek, alevler içinde yandı. «X - Şuaı» ve «Boyunduruk» konvoyları, sıra ile 0650 ve 0720 de indirme bölgelerine vardılar ve hücum vasıtaları denize indirilip, teçhizat ve adamları içine konuncaya kadar, kıyıdan 4 mil kadar çaıkta ve 100 kulaç hattının dışında kaldılar ve perde kuvveti de, evvelce Tuğamiral Crutchley tarafından yayınlanan özel talimata uygun olarak hareket ettiler. Burada her konvoy grupu, deniz tarafından, muhriplerden müteşekkil bir kavisle emniyete alınıyor ve kruvazörler, bu kavis ile, taşıt gemilerinin arasında bulunuyordu. Bu suretle hem kruvazörler ve hem de taşıt gemileri, bir denizaltı perdesine malik bulunup, denizden saldıracak düşman uçakları da, taşıt gemilerine varmadan önce, iki ateş kavsinden geçmek zorunda kalacaklardı. Buna ilâve olarak, gündüz süresince, hava hücumlarına karşı bir savunma olmak üzere, uçak gemilerinden kalkan avlar bulunduruldu ki; bunların av idare gemiliğini de Chicago gemisi [3] yapacaktı. Hava himaye kuvveti de, her iki bölge üzerinde pike bombardıman ve avlar bulundur du ki; bunlardan pike bombardıman uçakları, kıyı hedeflerine taarruz için bir istek vukuunda elde bulunuyor ve avlar da, düşman taarruzlarına karşı kullanılmaya hazır bulunuyordu.

Kıt'aların plâjlara ayak basma zamanı, Tulagi için saat 0800; ve Guadalcanal için, saat 0910 olarak tesbit edilmişti. Tulagi'de esas çıkarmadan önce ufak bir kuvvet, mavi plâja yol almakta bulunan çıkarma vasıtalarının, düşmanın yaylım açmasına mâni olmak maksadile, Florida adasındaki Haleta burnunu ele geçirdi. San Juan, Monssen, Buchanan ve 5 mayn tarayıcı muhrip tarafından yapılan kuvvetli bir bombardımandan sonra,

[1] Su üstü kuvvetlerinin sahada bulunduğu her gün süresince, bu uçaklar tarafından, her iki methalle, savaş bölgesinde devamlı denizaltı karakolu idame edildi.

[2] Gerçekte, hiçbir su üstü savaş gemisi yoktu.

[3] Daha önce bu gemiye, uçak gemilerinin birinden, bir av idare grupu geçirilmişti.

bu çıkarmalar, muhalefet görülmeksizin yapıldı ve Tulagi adasının kuzey kesimi, az sonra işgal olundu. Adanın güney kesimine ve şehre yapılan müteakip hücum sert bir mukavemetle karşılaşarak, ancak ertesi günü sona erdi. Bu işler devam ederken San Juan ve müteaddit muhripler, bir periskop gördüler. Büyük çapta su bombası taarruzları yapıldı ve geminin batırıldığına dair bâriz bir alâmet görülmemekle beraber, bundan sonra denizaltıya dair, başka birşey görülmedi.

Bundan sonra, mayn tarayıcıları, muhriplerin himaye ateşi ile desteklenerek, Gavutu'nun doğusunda Florida kıyıları üzerindeki Halavo'ya bir çıkarma yapıldı ki; gerek mayn tarayıcılar ve gerekse araçlarla taşınan bu çıkarma kuvveti, Bungana ve Gavutu adasındaki kıyı bataryalarından ateş yedi. (Kroki 4 e bakınız.) Tuğamiral Scott'un ricası üzerine Henley gemisi, bu düşman toplarını susturmağa, yardıma gönderildi. Gavutu'ya yapılan çıkarma, başlangıç bombardımanını takiben, saat 1200 de limanın yakınına yapıldı. Düşman mukavemeti kuvvetli ve Halavo'ya çıkarılan havan topları ve ağır makinelitüfeklerin himayesi hayal kırıklığı verici olup, havuzlar bölgesinden daha ileriye ilerliyemiyen mütearızların uğradığı zayiat, ağırdı.

Bu çıkarma yapılmadan önce, mayn tarayıcılar Gavutu'ya kanal aramışlardı. Mayna raslanmadı ve bunun üzerine, tarayıcılar, güney tarafa geçerek Lengo kanalına bir temizleme taraması yaptılar. Tekrardan hiçbir mayn bulunamadı ve bundan sonra indirmenin icrası için, taşıt gemileri ve malzeme gemilerinin plâjlara hareketi emniyetli görüldü.

Bu arada Guadalcanal tarafındaki 8 pusluk kruvazör Vincennes, Quincy ve Asoria ile Hull, Dewey Ellet ve Wilson muhripleri, adanın kuzey kıyısı boyunca, yakından hareketlerle, hedefleri hemen hemen daimî surette bombardıman altında tutuyorlardı. Düşmanın uçaksavar bataryaları ve bir ambarının bulunduğu bilinen (Lunga burnunun batısındaki) Kukum'da büyük yangınlar görülüyordu.

Suda yüzen tırtıllı vasıtalar ve çıkarma araçları, saat 0840 da ilk kıt'a dalgasını hâmil olduğu ve ayrılış noktaları muhripler tarafından markalandığı ve plâj nihayetleri uçaklar tarafından atılan, renkli sis bombaları ile gösterildiği ande toplanma bölgesinden harekete geçtiler. Hakikî çıkarmadan 5 dakika önce, kırmızı plâj bölgesi müthiş bir bombardıman altına alındı. Bu kısa fâsılada 3 kruvazörün her biri, 45 atım 8 pusluk ve 200 atım 5 pusluk mermi atarken, 4 muhripten her biri de 200 atım 5 pusluk mermi atmıştır.

Kıt'alar, plâja saat 0920 de erişti; bir mukavemete raslanmadı ve iki dakika sonra, başarılı bir çıkarma olduğuna dair bir işaret verildi. Öğleden evvelki sürece, kıt'alar, bir taraftan plâjda, kıt'a ve malzeme indirilmesi devam ederken, Tenaru nehri hattını ele geçirmek için, Lunga'ya doğru hareket ettiler. Biribiri peşine mevzilerin mukavemetsizce işgalin-

den, düşmanın tamamile baskına uğrayıp, adanın içerilerine alındığı ve mahsul, malzeme ve ambarlarını tahrip için bekliyemediği anlaşıldı. Uçak alanı, bozulmamış olarak bulundu ki; iniş yolu da müttefik uçaklarının işine yaramak için, yalnızca silindirleşmek isteniyordu. [1]

7 - Ağustos saat 1120 sıralarında (350 mil batı karayelde bulunan) Bougainville adasındaki kıyı gözetleme gemisinden, kuvvetli bir düşman bombardıman kuvvetinin, adanın üzerinden güney doğuya doğru geçtiğine dair bir rapor alındı ve öğleden az sonra Tümamiral Fletcher'den alınan bir telsizle, günün kalan zamanı için, saha üzerindeki avların, hepsinin de hava taarruzuna karşı kullanılmaları rica edildi. Saat 1315 te Amerikan avları Savo adasının 15 mil kadar batısında, düşman bombardıman teşkilâtı ile temas etti. Az sonra bir uçak, alevler içinde, ada yakınına düştü. Saat 1325 te «X. Şuaı» demiryerindeki tekmil gemiler, yanaşık nizamda gelen ve 9 Jero tipi av tarafından desteklenen 18 kadar 97 tipi ağır bombardıman uçağına ateş açtılar. Lider uçağın verdiği bir salma işareti üzerine, bir Patern usulü bombardıman yapıldı. Tekmil bombalar, taşıt gemilerinin, karayel tarafına düşerek, hiçbir hasar vermedi. Avlar, çekilişleri esnasında düşmanla savaşa devam ederek, bunlardan ikisini düşürdü ve diğer ikisini de hasara uğrattılar.

1.5 saat sonra, diğer bir taarruz gelişti. Bu taarruz, batıdan gelen 10 kadar 95 tipi bombardıman uçağı tarafından yapılıp, perdedeki muhriplere tevcih edildi. Bu kuvvetin yaklaşmasına dair, hiçbir ikaz alınamadı. Gemiler derhal ateş açtı ve avlar da, aşağıdaki düşmana dalarak, bunlardan ikisini düşürdülerse de, Mugford muhribi 250 librelik bir bomba ile tam isabet alarak, iki kıç topu savaş dışı oldu ve oldukça büyük hasarla insan kaybına uğradı. Savo adasına çekilirken, düşman uçaklarından bazılarının avlar tarafından zarara uğratılmış olması muhtemeldir.

Bu kesintilere rağmen Guadalcanal'daki teçhizat ve malzemenin çıkarılması bütün gün devam etti. Maamafih, kuzeydeki bölgede işler, bu kadar yolunda gitmiyordu. Tulagi'nin güney nihayetine yapılan taarruz, düşmanı püskürtmekte muvaffak olamadı, düşman burada mağaralarda ve kayalar içine oyulmuş hava sığınaklarında gizlenmişti ki; onu buradan atmak için el bombası ve dinamit kullanmak zoru gibi - uzun bir iş lâzımdı. Bu yapılmadıkça da kıyıya malzeme çıkarması başlıyamazdı. Keza, düşman, Gavutu adasının çoğunu kontrol altında bulunduruyor ve Tanambogo'ya henüz taarruz edilmemiş bulunuluyordu. Gerek burada ve gerekse Tulagi'de düşman, birçok bombardıman ve pike bombardımana

[1] «Ele geçirilen plânlar, zaptedilen malzeme ve iddiharat ve başlamış olan geniş mikyastaki işlerden, düşmanın Guadalcanal'da 1. sınıf bir hava üssü kurmak niyetinde olduğu aşikârdı.»

. . . (Tuğamiral Crutchley'in raporu.)

maruz tutulmasına, büyük yangınların çıkarılmasına rağmen, gece basınca, yine toprağında tutunuyordu.

7 - Ağustos günü saat 1830 [1] da Tuğamiral Crutchley, perde grupuna aşağıdaki şekilde, gece tertibatı almalarını emretti: (Kroki 6 ya bakınız):

a) 2 muhrip, Savo adasının deniz tarafında, methalleri Radar ve denizaltı savunma karakolu ile örtecek.

b) İkişer muhrip tarafından perdelenen, her biri 3 adet 8 pusluk kruvazörden mürekkep iki grup, adanın kuzey ve güneyinden, taşıt gemileri demiryerine olan yaklaşma yollarını örtecek.

c) Taşıt gemileri etrafında yakın denizaltı ve hücumbotu emniyeti için muhripler bulunacak.

d) İki muhrip tarafından perdelenen San Juan ve Hobart gemileri, taşıt gemilerinin demiryerleri arasında, bölgeye, doğudan sızacak düşman hafif kuvvetlerine karşı, setir sağlayacak.

5 — **7 - Ağustos günü güneş batmasından, 8 - ağustos günü güneş batmasına kadar olan harekât:**

İlk günün kapanmasile birlikte, Tuğamiral Turner, işlerin iyi başlamış olduğunu hissedebilirdi.

7 - Ağustos günü saat 2000 deki durum kısaca şöyle idi:

Guadalcanal'a 10,900 kadar asker çıkarılmış olup, bunlar batıdaki Tenaru nehri hattını işgal etmekte ve doğuda, takriben 160.06 doğu tulde bulunmaktadırlar. Bu bölgede düşmanla büyük bir temas hâsıl olmamıştır.

Kuzeydeki bölgede, Tulagi adası güney nihayeti hariç olmak üzere işgal edilmiştir. Florida adasındaki Halavo adası zaptedilmiş ve pahalıya mal olmakla beraber, bir basamak noktası kurulmuştur.

İki düşman hava taarruzu, gemilere ancak ufak hasarlarla defedilmişse de, daha ağır taarruzlar bekleniyor ve denizaltıların, sahaya doğru yol almakta oldukları biliniyor.

Günün devamınca düşman, insanla uçak bakımından Amerikalılara nazaran çok daha ağır zayiata uğradığı gibi büyük miktarda ikmal malzemeşi de ele geçirildi.

Kuzey bölgesindeki umulmadık sert düşman mukavemeti, buraya takviyelerin atılmasını icap ettirdi ki; bu takviyeler de ancak Santa Cruz adasının işgali için ayrılan kuvvetlerden yapabilir ve harekâtın bu kısmı (3. safha) yı binnetice hazfetmek lâzımdı.

Gece esnasında Tanambogo'ya, çıkarma araçları ile Halavo'dan getirilen kıt'alar tarafından bir hücum yapıldı. Askerin bir kısmı kıyıya çıkabildi ise de, bir gaz bidonunun parlaması, sahayı aydınlattığından, teşeb-

[1] 7 - Ağustos günü güneş batması saat 1818 de idi.

büs, ağır kayıplar verilerek akim kaldı. Karaya çıkamıyanlar, Gavutu'ya giderek, havuzlar bölgesindeki kıt'aları takviye ettiler. Guadalcanal'da malzemenin karaya çıkarılması, plâjın, artık daha fazla alamıyacak kadar dolmasına kadar devam etti. Bir gûna düşman müdahalesi vukua gelmedi ve 8 - ağustos saat 0500 te Tuğamiral Crutchley, dış karakolların demiryeri açıklarında, gündüz, perde mevkilerini almalarını emretti. Sahaya, düşman denizaltılarının gündüzün erişmelerine karşı da, mayn tarayıcı muhripler, Sealark ve Lengo kanalı batısına, denizaltı avlama karakolu yapmak üzere gönderildi.

8 - Ağustos saat 1027 de Bougainville'deki bir kıyı muhafaza teknesi, [1] nden alınan bir haberde: 40 ağır bombardıman uçağının güney doğuya ilerlemekte olduğu haberi alındı ve az sonra Tuğamiral Turner, tekmil taşıt gemilerinin harekete geçmelerini emretti. Tulagi ve Guadalcanal grupları, taarruzu beklerken, bağımsız olarak Guadalcanal ve Florida adası arasında manevra yapıyorlardı; taarruz saat 1200 de 23 büyük çift motorlu torpedo bombardıman uçağının Florida adası üzerinden bulutların arkasından, doğuya doğru geçtiği görülmekle inkişafa başladı. Uçaklar X filosuna taarruz etmek üzere alçaktan ilerlediler.

«Muhteşem bir yüksek infilâk perdesi teşekkül etmiş ve düşman uçakları şurada burada, alevler içinde düşmeye başlamıştı.» [2]

Terpedolar, çoğunluk, uzak menzilden atıldı ise de, birçok uçaklar, personele makinelitüfekle taarruz etmek üzere gemi teşkilâtına yaklaşmalarına devam ettiler. Ayni zamanda Zero avları tarafından desteklenen bir kısım yüksek ufkî bombardıman uçakları da bombalarını bıraktılarsa da, bunlar, bazı taşıt gemilerine yakın düşmekle beraber, bir hasar iras edemediler. Jarvis muhribi, sancak borda ilerisinden bir torpedo ile vuruldu ise de kendi makinesi ile [3] sığ suya erişmeye muvaffak oldu. George F. Elliot taşıt gemisi - görünüşe göre kasten - [4] bu geminin havalelerine doğru uçan bir uçak tarafından ateşe verildi. Bu yangını önlemek için yapılan gayretler başarı vermiyerek, gemi neticede tamamile kaybedildi. Taarruzdan sonra, torpedo bombardıman uçakları, Savo adasına doğru çekildiler; bu geçiş, bunları Tulagi filosuna yakın getirdi ki; bunun üzerine ağır surette ateş yediler. Hepsi hepsi, en az 12 ve muhtemelen 14 uçak tahrip edildi. Harekâta temas ederken, Tuğamiral Crutchley şunu

[1] Tuğamiral Turner, tekmil gemileri, taarruz inkişaf ettiği vakit makine üstünde bulunarak yüksek yolla manevraya muktedir kılan bu raporun kıymetine işaret etmektedir.

[2] Tuğamiral Crutchley'in raporu.

[3] Jarvis, sonradan, onarım için Vila mevkiine giderken battı.

[4] Japonların, ne mezbuhane harbettikleri kayde değer. Tuğamiral Crutchley'in zikrettiğine göre: Düşürülen uçakların mürettebatı, Jarvis muhribi, bunları kurtarmak için, lâstik sallarına yaklaştığı vakit, muhribe, tabanca ile ateş açmışlar. Uçak mürettebatı, sonradan da kendilerini vurmuş.

tebarüz ettirmektedir: «Taarruz, kuvvetli bir teşekkül tarafından tam yerine tevcih edilmekle beraber, tekmil uçakların hep ayni cihetten taarruzu tertiplenmiş olmak bakımından, iyi plânlaştırılmamış olup, bu da, tekmil ateşimizi, bu uçaklar üzerine konsantre edebilmemize ve yapılması gerekli olan sakınma hareketlerimizi kolaylıkla yapabilmemize imkân vermiştir.» Düşman uçakları çekilir çekilmez, taşıt gemileri, boşaltma bölgelerine avdet ettilerse de, saat 1400 te diğer bir düşman bombardıman kuvvetinin yaklaşmakta olduğu rapor edildiğinden, gemiler, yine makine üstünde kalmağa geçtiler. Maamafih, hiçbir taarruz yapılmadığından saat 1630 da bir defa daha boşaltma hareketine geçildi.

Bu arada kıyıda, kuzey bölgede Tulagi'nin işgali tamamlanmış ve Gavutu ve Tanambogo adaları zaptedilmişti. Japonlara her nekadar teslim olmak fırsatı verildi ise de, bunlar, teslim olmayı reddettiler ve sonuna kadar taassupla döğüştüler. Tulagi bölgesindeki tutarı düşman zayiatı 2400 ölü [1] ve 10 esir olarak görülüyor. Buna karşı Amerikan kayıpları da takriben 300 ölü ve 200 yaralıdır. Guadalcanal'da işgal bölgesi genişletilmiş ve Amerikan kıt'aları, uçak alanı da dahil olmak üzere Tenaru'dan Kukum'a kadar yerleşmiştir.

Gün sona ererken, her nekadar boşaltma işleri, çizelgelendirilen vaktin oldukça geçinde kalmış olmakla beraber, harekâtın, plâna pek uygun gitmekte olduğu görülüyordu. Fakat tam bu safhada, tekmil duruma fena bir tesir yapan bir karar verildi.

Harekât başladığındanberi, hava himaye kuvveti, Guadalcanal'ın 75 mil kadar lodos tarafında seyir yaparak, plâna göre uçuş hareketleri icra ettiriyordu. Bu dönemde 21 av kaybına karşılık, 47 düşman uçağı tahrip edilmişti. 8 - Ağustos saat 1807 de Tümamiral Fletcher, Tümamiral Ghormley'e bir işaret vererek: Uçak gemisi avlarının 99 dan 78 e düşmesi ve civarda fazla miktarda düşman torpito ve bomba uçağı bulunması, akaryakıtın azalmakta olduğundan ötürü, hava himaye kuvvetinin derhal çekilmesini tavsiye etti. Bu fikir, Amiral Ghormley tarafından uygun bulunarak, hava himaye kuvveti, güney batıya doğru çekilip gitti. [2] Bu hareketin mânası, düşmanın ağır hava taarruzlarının beklendiği ertesi gün de, Tuğamiral Turner kuvvetinin hava himayesinden mahrum kalması demek oldu.

8 - Ağustos saat 1830 da Tuğamiral Crutchley, bir gece evvelkine benzer olmak üzere gece tertibatı mevkilerini aldırdı. (Kroki 6 ya bakınız). Blue, Ralph Talbot muhripleri, Savo adasının deniz tarafında bir Radar

[1] Japonlar tarafından kullanılan mağara ve galeriler berhava edildikte sayım yapılmadı ve ölüleri çıkarmak için çalışılmadı.

[2] Hatırlanacağına göre, esas plânda, taşıt gemilerinin büyük kısmının Tulagi Guadalcanal bölgesini, 8/9 - ağustos gecesi terketmesi tahmin ediliyordu. Tümamiral Fletcher'in, boşaltmanın geciktiğinden haberi olup olmadığı bilinmiyor.

ve denizaltı karakolu yapıyor; («Vincennes grupu» diye tanınan) ve Helm ile Wilson tarafından perdelenen: Vincennes, Astoria ve Quincy, Savo adasından çizilen 125 derecelik bir hattın kuzeyinde bulunuyor ve Australia, Canberra ve Chicago gemileri, Patterson ve Bagley tarafından perdelenmiş olduğu halde, bu hattın güneyinde bulunuyordu. [1]

Tam bu zamanlarda, Melbourne'dan gecikmiş olarak alınan bir rapordan: 3 kruvazör, 2 deniz uçağı ana gemisi veya gambot ve 3 muhripten müteşekkil bir Japon kuvvetinin, o sabah (8 - ağustos) saat 1125 te arz = 5 derece 49 dakika güney; tul = 156 derece 7 dakika doğuda (Bougainville boğazının 50 mil kuzeyi) 120 dereceye 15 mil süratle seyrettiği haberi alındı. Bu kuvvetin Tulagi bölgesine geceleyin vâsıl olabileceği anlaşılıyordu. Fakat düşman böyle yaparsa, Tuğamiral Mc. Cain'in hava karakollarının örttüğü bir sahadan geçmek zorunda idi [2] Gerek bu ve gerekse düşmanın rapor edilen terkibi, Tuğamiral Turner'e, bunların, torpedo uçakları ile taarruzlar tertipletmek üzere Rekata koyuna doğru seyirde olduğu inancasını verdi.

Çıkarma kuvvetlerinin indirmesinde çıkan gecikmeler ve hava himaye kuvvetinin çekilmesinden dolayı durumun fenalaşması bakımından Tuğamiral Crutchley, 8 - ağustos saat 2045 te Tuğamiral Turner'den, «kendisinin Mc. Cawley gemisinde yapılacak bir toplantıya gelmesini» rica ettiğini öğrendiği vakit, buna şaşmadı. Bunun üzerine, güney karakolunu idare etmesi için Chicago gemisine emir verdiği gibi, o gece avdet edip etmiyeceğini bilemediğini, haber verdi ve Australia gemisi ile «X - Şuaı» konvoyunun demir yerine yöneldi.

6 — **Japon mukabil tedbirleri: 7/8 - Ağustos - 1942** (2 No. lı krokiye bakınız)

Bu arada düşman, her nekadar, seferi kuvvetlerin Tulagi'ye varışı ile tam bir baskına uğramış olmakla beraber, bunun karşılığını vermekte ağır davranmıyordu. [3] 7 - Ağustos 0820 de - ilk merminin patlamasından iki saat sonra - Rabaul'deki 8. Japon filosu başkomutanı [4], 8 pusluk toplu Kago, Kinagaso, Aoba ve Furutaka kruvazörlerini ihtiva eden 6.

[1] 8 pusluk kruvazörler iki grupa ayrılmışlardı. Bunun bir sebebi: Savo adasının hem şimal ve hem de güneyine olan yaklaşma yollarını en müessir şekilde setretmek, ikinci sebebi de: Vincennes grupunun ancak harekâttan az önce Atlantikten gelmiş olması idi. Neticede bunlar asla Tuğamiral Crutchley emrinde çalışmadılar ve bu sebeple gerek Amiral Crutchley ve gerekse Tuğamiral Turner, bu grupun, kıdemli subayları (Albay Riefkohl) ün tâbiyevi idaresi altında ve Tuğamiral Crutchley'in plânı çerçevesinde çalışmasını, daha uygun buldular.

[2] Gerçekte, fena hava, bu karakolların yapılmasına engel olduğu gibi, Tuğamiral Turner de bu işten habersizdi.

[3] Ele geçirilen tutanaklar ve esirlerin soruşturulmasındandır.

[4] Tümamiral Mikava. Gunichi.

kruvazör filosuna: Mümkün olduğu kadar çabuk hareketle o akşam gurupta (saat 1820) [1] Arz = 4 derece güney; tul = 157 derece 30 dakika doğu noktasında (takriben Bougainville boğazının 180 mil yıldız poyrazı) bulunması emrini verdi. Öğleden önceki sürede 8 pusluk kruvazör Chokai (Sancak gemisi) refakatinde 3 hafif kruvazör bulunduğu halde Rabaol'ü terkettiği gibi [2], 3 denizaltı gemisine de (I. 121, 122, 123), Guadalcanal bölgesindeki taşıt gemilerine taarruz etmek üzere ertesi sabah erkenden hareket etmeleri emredildi. Keza, şimdiye kadar anlatılan hava hücumlarının yapılması da emredilmiş bulunuyordu. (Geçen 5. inci ve 6. ncı maddelere bakınız).

Rabaul'den gelen su üstü kuvvetleri 8 - ağustos saat 1120 de 6. kruvazör filosu ile temas hâsıl etti. Kuvvet, bir müttefik uçağı tarafından Bougainville doğusunda görüldü. Japonlar bu uçağın püskürtüldüğünü iddia ediyorlar. Bu ande düşman, kendi uçaklarını alırken, pruvaları: Gündoğusu - keşişlemeye baş tutmuş bulunuyordu ki; bu hal kendileri için elverişli bir durum hâsıl etmiş ve kendileri hakkında verilip te, Tuğamiral Turner'i düşman tasarıları hakkında yanlış kanaate sevketmesine sebep olan keşif raporuna muhtemelen tesir etmiştir. 14. sahifedeki geçen kısma bakınız.) İsabel ve New Georgia adaları arasından geçmekle, bunların doğruca Savo adasına seyirde oldukları anlaşılıyor ki; bunların sahayı kavramaları beklenen müttefik hava keşfi ile yeniden görülmemeleri, şüphesiz ki; şanslarına yardım etmiştir. Takriben gurupta (1817) düşman uçakları, Tulagi - Guadalcanal bölgesini keşfettiler ve Savo adasının güneyindeki ağır kruvazörleri rapor ettiler.

Japonların hedefinin, beklendiği şekilde, taşıt gemileri olmayıp, müttefik kruvazörleri olmuş olmasını kaydetmek, enteresan bir noktadır. İhtimalki düşman şu şekilde muhakeme yürütmüştür: Müttefikler, su üstü kuvvetleri himayesinden mahrum kalınca, ya taşıt gemilerini bil'amel savunmasız olarak terketmek, veya bunları - sonunda kendilerinin de yaptıkları gibi - çekmek zorunda kalacaklardır.

9 - Ağustos saat 0100 da - Tam Mc. Cawley gemisindeki toplantı dağılırken - Japon vurucu kuvveti, Chokai, rehber gemi olduğu ve 26 mil sürat kullandığı halde Savo adasının 10 mil karayelindeki bir mevkiden, yaklaşmasının son safhasına başlıyordu.

7 — Su üstü kuvvetlerini çekmek kararı:

«X - Şuaı» demir yerine varışında, Tuğamiral Crutchley, Tuğamiral

[1] 6. kruvazör filosunun o zaman nerede bulunduğu belli değildir.

[2] D. ekine bakınız - Hafif kuvvetlere ait emareler, bir miktar tearuz teşkil etmektedir. Bir raporda isimler, hafif kruvazör Yubari, Tenriyu ile Yunagi muhribi olarak geçmektedir. Ancak, eldeki bilgilerin hepsi kale alındığı taktirde, bunların: Hafif kruvazör Yubari, Sendai ve Tenryu'dan mürekkep olması muhtemeldir.

Turner ve General Vandergrift ile görüşmek üzere Mc. Cawley gemisine gitti. Bu zamandaki durum şöylece özetlendirilebilir: Kıyıdaki başlıca hedefler, çıkarma kuvvetlerinin elinde bulunuyorsa da, şimdiye kadar Guadalcanal plâjındaki fazlalığından dolayı geciken boşaltma harekâtı, düşman hava faaliyeti tarafından daha da geciktirilmiş olup, taşıt gemilerinde de daha oldukça büyük miktarda malzeme kalmış bulunuyordu. Tulagi'deki boşaltma, daha ancak yeni başlamıştı. Denizin zayiatı, bir taşıt gemisinin kaybı ve iki muhripte ciddî hasardan ibaret olmakla beraber, düşmanın Rabaol'e hava kuvveti takviyelerinin yetiştiği bilinmekte olup,deniz uçağı tenderlerinin, güneye doğru ilerlemekte olduğu, rapor edilmişti.

Kuvvetli ve sık, torpedo ve bomba hücumlarının umulmasına rağmen, hava himaye kuvveti çekilmekte bulunuyor ve bu sebeple, çıkarma kuvvetini av himayesinden tamamile mahrum bırakıyordu. Bu, müşkül bir durumdu.

Bütün şartların gözden geçirilmesinden sonra, Tuğamiral Turner: Su üstü kuvvetlerini ertesi sabah (9 - ağustos) saat 0730 da çekmesi gerektiğine karar verdi. [1] General Vandergrift ile Tuğamiral Crutchley, bu kararla mutabık kaldı ve buna göre muayyen ve özel eşyanın gece müddeti zarfında süratle karaya çıkarılması için emirler yayınladı. Toplantı esnasında, öğleden önce saat 1125 te Bougainville boğazının poyrazında rapor edilen düşman kuvvetlerinin muhtemel niyetleri, iki amiral tarafından da tahlil edildi. Tuğamiral Turner, düşmanın Rekata'ya gideceği fikrinde olduğunu ve ertesi gün bunlara tam tertip bir bombardıman taarruzu rica ettiğini zikretti.

9 - Ağustos saat 0115 te, Tuğamiral Crutchley'in Australia gemisine avdetinden önce ve taşıt gemileri bölgesinden geçtikten sonra, amiral, kalan birkaç saatlik gece müddeti için, karakol grupuna katılmamaya karar vererek Australia gemisine X filosu civarında ve denizaltılara karşı muhrip perdesi içinde kalmasını emretti. Gemi, bu karakola başladı başlamadı ki; saat 0146 da uçaklar tarafından atılan yeşil tenvir kandilleri, taşıt gemileri bölgesinin, güney ve lodos taraflarını tenvire başladı. [2]

O zaman Tuğamiral Crutchley, ilk defa olmak üzere saat 0018 de gemideki gaybubetinde, civarda uçaklar bulunduğuna dair bir raporun telsizle yayınlandığını öğrendi. [3]

[1] Bu karar sonradan Amerikan donanması başkomutanı Amiral King tarafından tamamile uygun bulunmuştur.

[2] Demir yerindeki taşıt gemilerinin aydınlatılması için tenvir kandilleri kullanılması Tuğamiral Crutchley tarafından önceden tahmin edilmiş ve amiral Fiji'den geçiş seyri esnasında himaye kuvvetinin tekmil muhriplerine, bunlarla mücadele için tel ağlar hazırlanmasını emretmişti.

[3] Birtakım izah edilemez sebepler dolayısile bu ikaz, ne Amiral Turner'e ve ne de Amiral Crutchley'e rapor edilmemiştir.

Denizaltı veya hava hücumu umarak, Australia gemisi, mümkün olduğu kadar, tenvir kandilleri sahası kenarında kaldı; yani, karayel tarafına doğru seyretti. 4 dakika sonra (0150) de, kanal istikametinde, Savo adasının lodosunda bir tenvir kandili görüldü ve bunu birkaç atım izli mermi takip etti ki; bunun tenvir kandili atan uçaklarla muharebe eden Australia grupu gemilerden atıldığı sanıldı. Birdenbire izli mermi atan geminin doğusundan doğru ağır bir su üstü ateşi yendi ve o zaman genel bir gece savaşı başladı ki; saat 0156 da ateşin sağa doğru kaydığı ve kesafetinin müthiş şekilde arttığı görülüyordu.

Tuğamiral Crutchley, kendisini özel bir durumda buldu. Kendisi, herhangi bir düşman raporu almamış olup, çetin bir gece savaşının yapılmakta olduğunu görebilmesine rağmen düşmanın gemi cins ve sayısı üzerine kesin olarak hiçbir bilgisi bulunmuyor, ayni zamanda muharebenin inkişafını da bilemiyordu. Bununla beraber amiral, Savo adasının içindeki 8 pusluk kruvazörleri ve dört muhribinin, o sahada bulunması muhtemel herhangi bir düşman kuvveti ile müessir bir şekilde mücadele edebileceğine emin idi. [1] Bu sebeple Amiral, gece muharebesindeki kuvvetlerden gelecek raporları beklemeğe karar verdi ve Australia gemisine de X. taşıt grupunun 7 mil kadar batısında 060 - 240 derece rotalarında karakol yapmasını emretti ki; bu suretle bu gemi, karakollarımızı yarabilecek düşman birliklerinin, taşıt gemilerine ulaşmasından önce, onları önliyeceği uygun bir yere konmuş oluyordu. Yine amiral, düşmanla temasta bulunmıyan muhriplerin kendi sancak gemisi üzerine toplanmalarını emretti. [2] Henüz bir rapor gelmemişti ki; saat 0226 da Amiral Crutchley, Chicago ve Vincennes gemilerine ve San Juan gemisindeki Tuğamiral Scott'a: «Gruplarınız savaşmakta mıdır?» diye telsiz verdi. Chicago'dan kısaca: «Savaşılıyordu fakat şimdi birşey yok» cevabı geldiği gibi, Tuğamiral Scott'dan da: «Buradaki kuvvetler savaşta değildir - Savaşın Florida ve Savo adası arasındaki su üstü kuvvetlerince yapıldığı anlaşılıyor.» cevabı geldi. Vincennes'den bir cevap gelmediği gibi, sonraki çalışmalar da, bu gemi, Quincy ve Astoria ile muhabere sağlanmasına başarı vermedi.

Saat 0240 a doğru ateş kesildi ki; üç geminin Savo adası ile Florida arasında yandığı görülebiliyordu. Tuğamiral Crutchley'den alınan: «Du-

[1] İstihbarat ve keşif raporlarından.. Eldeki istihbaratın neden ibaret olduğu bilinmiyorsa da, vurucu kuvvet olarak 5 adet sekiz pusluk kruvazörün kullanılabileceğine dair bir kayıt yoktur. Şayet bu mümkün görülse idi, her halde farklı bir karakol tertibi kabul edilir ve bu, müttefiklerin 8 pusluk kruvazörlerinin toplu bulunmasını sağlardı.

[2] Muharebe yanlışlıkları dolayısile bu muhripler Savo adasının 5 mil karayelinde toplandılar. Bu toplanma mevkii, Amiral Crutchley'in özel talimatında kararlaştırılan ve düşmanın yaklaşmasına dair açık bir ikaz alındığı takdirde, kullanılacak olan bir toplanma noktası idi. Gerçekte muhriplerin bu noktada toplanmaları ve Australia gemisi üzerine toplanmamaları, harekâtın gelişimine bir etki yapmadı ve yaralı kruvazörlerimizin mürettebatlarının canlarının kurtarılmasına büyük yardımı oldu.

rumu rapor ediniz» emrine cevap olarak Chicago: «Chicago Savo adasının güneyindedir. Gemi torpedo isabeti almış ve başı hafif gömülü durumdadır. Düşman gemileri denize doğru ateş ediyorlar. Canberra, Savo adasının 250 derecesinde beş mil mesafede yanıyor. İki muhrip Canberra'nın yanında bulunuyor.» raporunu verdi. [1] Saat 0515 te Ralph Talbot gemisi, Savo adasının batı kıyıları yakınında fena halde hasara uğramış olduğunu rapor etti ve az sonra görünüşe göre Savo adası doğusunda diğer bir topçu ateşi görülüyordu. Geceleyin olup bitenler üzerine bütün bilinenler, bundan ibaret olmakla beraber son ateş, düşmanın henüz civarda olduğunu gösteriyordu ki; Tuğamiral Crutchley bunun üzerine emniyet kuvvetlerini, fecirde taşıt gemileri civarında muharebe vermeye hazır olmaları hususunda ikaz etti.

8 — **Savo adası açıklarındaki gece savaşı: 9-Ağustos-1942** (6 No. kroki)

Şimdi Savo adası önlerindeki kuvvetlere geçiyoruz. Amiral Crutchley'in ayrılmasından sonra Canberra (Albay Getting) ve Chicago (Albay Bode), Bagley ve Patterson gemileri, birer omuzluklarında olduğu halde 310 ve 130 derece rotalarında 12.5 mil süratle karakola devam ettiler. Rota her saat aksediliyor ve kuzey batıya dönüş noktası, Savo adasının keşişleme cihetinde ve 5 mil kadar uzağında bulunuyordu. Chicago, asıl teşkilâtta art gemi olup, kıdemli komutan Albay Bode, bu tertibi değiştirmemeğe ve Canberrayı kendisinin ilerisinde bulundurmağa ve karakolu böyle idareye karar verdi.

Poyraz tarafında Albay Riefkohl komutasında bulunan Vincennes grupu, karakolun icrasında, bir derece farklı bir usûl kabul etti. Bunlar, 10 mil süratle saat yelkovanı cihetine doğru bir karenin üzerinde seyrediyorlar ve bu karenin merkezi de 9 derece yedi dakika, on beş saniye güney arz ve 159.57.30 doğu tulde bulunuyor, dılılar 045 derece ve 135 derece istikametinde uzanıyor, rota, her yarım saatte bir 90 derece değiştiriliyordu. Kruvazörler şu sıra ile pruva hattında bulunuyordu: Vincennes (Albay Riefkohl); Quincy (Albay Moore), Astoria (Albay Greenman). Vincennes'in 1500 yarda mesafesinde Helm muhribi iskele başomuzlukta, Wilson muhribi sancak başomuzlukta bulunuyordu.

Bu rü'yeti mutedil ve zaman zaman pek fena olan karanlık bir gece olup, deniz râkit, hava kapalı, rüzgâr keşişlemeden esiyordu ki; gece yarısından sonra sık sık şiddetli yağmur yağıyor ve şimşek çakıyordu. [2]

[1] Bu mevki açık olarak hatalıdır. Muhtemelen «Savo adasının 150 derecesinde ve beş mil mesafesinde» demek istenilmiştir.

[2] Görüş, gayet değişikti, bilhassa gece ilerledikçe. . Bu nokta gözönünde tutulmazsa, vâki görüşlerle görmekte muvaffak olamayışları anlamak güçleşir. Meselâ saat 0155 te Hobart, yanan bir geminin Canberra olduğunu 10 mil mesafeden gördüğü halde, üç çeyrek saat sonra Australia gemisi şiddetli yağmur sağanakları yüzünden - ki; bu hal gündüze kadar devam etmiştir. - zaman zaman görüşün sıfır olduğunu ve nadiren 4 gominadan fazla olduğunu bildiriyor.

Gemiler, monoton bir gece karakolu yapıyor gibi bir hale koyulmuşlardı. Bütün mürettebat, bilhassa subaylar, 48 saatlik devamlı bir âsap gerginliğinden yorulmuş ve bu bakımdan tekmil kruvazörlerde 2. derecede bir hazırlık kabul edilmişti. [1]

8 - Ağustos saat 2345 e kadar enteresan bir olay olmamıştı ki; Savo'nun kuzeyinde Radar karakolundaki Ralph Talbot gemisi, adanın üzerinden alçaktan uçan ve doğuya ilerliyen bir uçak gördü. Gemi bunu derhal rapor etti. Bu anden itibaren müteaddit gemiler sık fâsılalarla uçak gürültüsü duydularsa da, bu raporlara - Evvelce zikredildiği gibi - hiçbir özel önemin verilmediği ve birkaç saat sonrasına kadar, bu raporların her iki amirale de verilmediği görülüyor.

9 - Ağustos saat 0145 sularında Chicago'nun ilerisinde giden ve iskele başomuzluğunda Patterson, sancak başomuzluğunda Bagley gemileri bulunan Canberra, 12.5 mil süratle 310 dereceye seyrederek Savo adasına yaklaşmakta idi. Birdenbire «X - Şuaı» demir yeri istikametinde tenvir kandilleri görüldü ve hemen hemen ayni ande de muhripler, teşkilâtın iskele başomuzluğunda hayal meyal seçilen ve takriben 125 dereceye ilerliyen gemiler gördüler. Her iki muhrip te sancaktan torpedo hücumu yapmak niyeti ile, yekdiğerinden birkaç saniye farkla iskeleye rota değiştirdiler ki; Patterson muhribi dönerken bir ikazda bulundu. [2]

Muhriplerden hiçbiri, bu çok önemli çatışmada, torpedolarını atmadılar. Bagley, hartuç koşulmadan evvel, emniyetli atış istikametini, salarak geçirdi, devrine devam etti ve 3 : 4 dakika kadar sonra iskeleden 4 torpedo attı ki; bu zamana kadar düşman geçmiş olup, ancak hayal meyal görülebiliyordu. Bir gûna isabet iddia edilmedi. Patterson gemisinde torpedoların atılması için verilen komuta, bu ande gürliyen topların sedası arasında boğuldu. [3]

Muhripler iskeleye salarken, Canberra, her iki bordasından, paralel olarak geçen, baştan gelen torpedo izleri gördü; dümen iskeleye basıldı

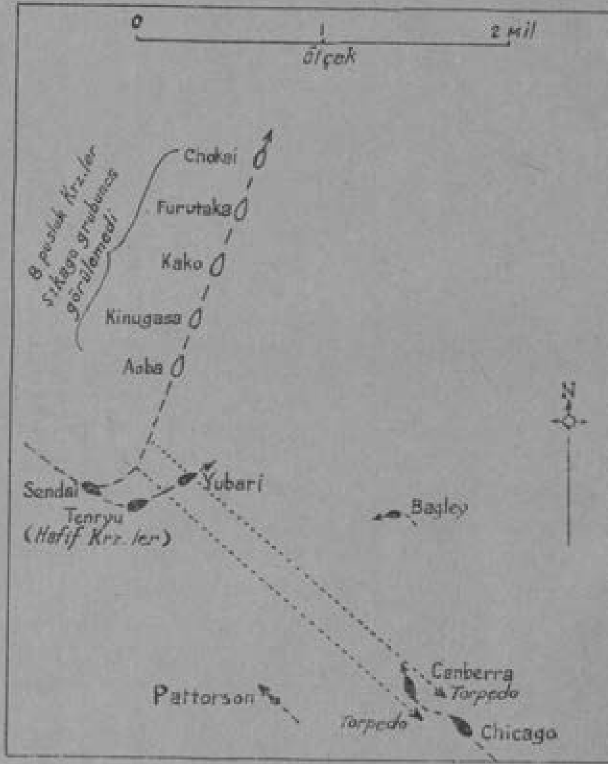
[1] Canberra gemisinde silâhların yarısı ile tamirci yara partisinin yarısı donatılmamış bulunuyor, nöbetçi olmıyan vardiya, savaş yerleri veya istasyonlarına yakın yerlerde istirahat ediyorlardı. Hiçbir top dolu değildi. Uçakların akaryakıtı alacakaranlıkta boşaltılmış, fakat 4 adet 100 librelik bomba takılmıştı. Gündüzün gemi, birinci derecede hazırlık durumunda kalmış ve mürettebat 6 - ağustostanberi, yemeklerini savaş istasyonlarında yemişlerdi. Amerikalılar bu zamanlarda, bu hazırlık haline tamamile tevafuk eden savaş yerleri kullanmıyorlar ve silâhlarını tam mürettebatla donatmak için, Avustralya gemilerinde olduğundan bir miktar fazla zamana ihtiyaçları oluyordu.

[2] Bu ikaz, Quincy, Wilson ve Ralph Talbot tarafından alındı. Diğer ilgili gemilerin raporunda bu zikredilmiyor.

[3] Patterson'un köprüüstünde, torpedoların ateş edilip edilmediği, birkaç dakika geçinceye kadar anlaşılamadı ve bundan sonra da bunlara atış fırsatı bir daha doğmadı.

ve alârm çalındı ve az sonra ileride, iskeleden sancağa geçen gemiler görüldü. [1]

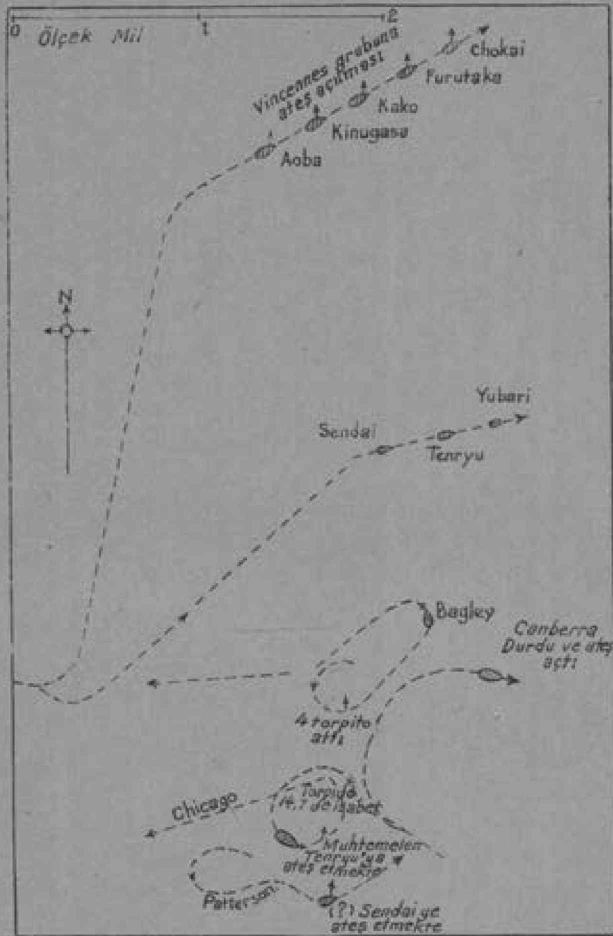
Savaş kamarasında bulunan Albay Getting, birkaç saniye içinde köprüüstüne geldi; tam yol emredildi ve ateş kavislerini açmak üzere dümen, sancak alabanda edildi. Bununla beraber, geç kalınmıştı.



Şekil — 1.
Temas durumu: 9 - Ağustos - 1942 saat 0145.
Not: Bù kroki, yazılı raporlara müstenit olup, tahminîdir.

Gemi salarken, toplar dirisa etmeden önce hemen hemen ilk hız mesafesinden ateş açtı. Bir dakika içinde Canberra, beş pusluk olduğu tahmin edilen 24 isabet aldı; her iki kazan dairesi savaş dışı oldu, tekmil kudret ve tenvirat devreleri söndü. Birçok yangınlar çıktı ve dört pusluk toplar güvertesi, bilhassa ağır hasara uğradı; böylece gemi, tamamile savunma-

[1] Keskin gözlü bir gözcü, iskele başomuzlukta gemiler göründüğünü, bir dakika veya daha önce rapor etmişti. Fakat bu, ne nöbetçi Sb. ve ne de köprüüstünde bulunan diğer kimseler tarafından seçilemedi.



Şekil — 2
9 - Ağustos - 1942 saat 0150 durumu.
Not: Bu kroki yazılı raporlara dayanan takribî bir plândır.

sız ve âtıl kaldı. [1] İskele dört pusluk topların bir veya iki salvo attığı ve düşmana iki torpedo atıldığı, söyleniyor; X tareti de bir atım atmış olabilir. Bu dakikanın sonunda (Takriben saat 0148) gemi komutanı ölüm derecesinde yaralandı [2] ve köprüüstü personelinin çoğu öldü veya çalışamaz bir hale geldi; gemi 10 derece iskeleye bayılmıştı. [3] (A) ve (B) taretinden, kazan dairesi kaportalarından, erbaş salonundan, diş muayene-

[1] Mermi isabetleri üzerine daha fazla tafsilât için F. ekine bakınız.

[2] Gemi K., 10 - ağustosta aldığı yaralar yüzünden öldü ve cesedi denize atıldı.

[3] Vak'a zamanında, geminin bir veya iki torpedo isabeti aldığı sanılıyordu. Bununla beraber, sonraki dikkatli incelemeler, bunun muhtemel olmadığını gösterdi.

hanesinden yangın alevleri çıkmakta olup, her iki alt güverte stim ve dumanla dolmuştu. Torpedo bataryasında ve gedikli subay salonu dışında, kazametlerde de yangın bulunuyor ve uçak şiddetle yanıyordu. Stim tükendi ve gemi durdu.

Bu arada Chicago da tam Canberra sancağa salmağa başladığı vakit, sancak başomuzlukta torpedo izleri gördü. Dümen sancağa basıldı ise de birkaç saniye sonra iskelede diğer torpedo izleri görülerek, dümen aksine basıldı. Bununla beraber bu torpedo, geminin iskele baş tarafından gemiye isabet etti. Bu isabet ciddî inşai hasarlar yapmakla beraber, o zaman için geminin savaş kifayetine tesir etmedi. Birkaç saniye sonra bir mermi, geminin baş direğine isabet etti. Chicago'dan düşmana ait hiçbir şey görülemiyor, yalnız, her iki başomuzlukta top alevleri görülüyordu; Chicago bu sebeple 4 salvoluk tenvir mermisi attı. Bununla beraber mermilerin hiçbiri aydınlatma yapmadı. Geminin hareketleri tamamile vâzıh olmamakla beraber, iskelede kalmış bir dümenle tam bir daire çizmeğe devam ettiği ve torpedo isabetinden iki veya üç dakika sonra 7200 yarda menzilden, bir muhriple muharebeye tutuştuğu anlaşılıyor. 25 atım beş pusluk cepane atıldıktan sonra, gemi, bu hedefi kaçırdı ve görünüşe göre iskeleye salmasına devam ederek, sonunda batılı bir rotada karar kıldı ve bu sırada (Sancakta, kuzeye doğru ilerliyen bir topçu muharebesi) görüldü. Bu, Patterson ile Sendai'nin dövüşmesi olabilir ki; Sendai, iskeleye ilk rota değiştirmesinde kesif bir ateş altında kaldı ve art kruvazörle [1] muharebeye girişmek üzere doğulu bir rotada istikrar etti ki; bu savaş saat 0200 da son bulmuştur, bu hareket belki de, o zamana kadar (0152) Vincennes grupuna inkişaf ettirilen taarruzun başlangıcı olabilirdi.

Bu taarruz, Canberra'ya yapıldığından daha öldürücü idi. Baskın şeklinde yapılan bu taarruzla üç Amerikan kruvazörü, ilk birkaç dakika içinde hareket dışı kaldılar. Güneyden taarruz eden düşman, bunların gerilerinde bir kavis çizerek, kruvazörlerin doğu tarafına geçti ve sonra kuzey batıya doğru uzaklaşarak Vincennes ve Quincy'yi batar bir halde bıraktığı gibi Astoria'da da o kadar büyük yangınlar çıkmıştı ki; bu geminin ertesi gün öğleden evvel terkine mecburiyet hâsıl oldu.

Kuvvet, karakolunun karayel nihayetinde bulunuyordu ki; (Yani, sahanın güney tarafında idi.) saat 0145 te karayelde tenvir kandillerinin düştüğü görüldü ve bunu, sağdan bir topçu ateşi takip etti. Şürat 15 mile çıkarıldı ve alârm zilleri çalındı. Bununla beraber gemi mürettebatının savaş yerlerine gereği gibi yerleşmesinden önce, kuvvet ışıldaklarla aydınlatıldı ve iskele kıçomuzluktan ezici bir aetş yendi ki; bu ateş, ilk sıralarda uç gemiler üzerine konsantre ediliyordu. Albay Riefkohl'ün, ıeş-

[1] Sendai tipinden Jintsu olduğu rapor ediliyor. Patterson ilk sıralarda isabet aldı ve bir topu savaş dışı oldu. Patterson, düşmanın vasatında yangın çıkarıp, ışıldağını söndüren müteaddit isabetler iddia etti.

kilâta ancak (Müsait hedeflere ateş açılmasını) emredecek kadar bir vakti kalmıştı ki; bu sırada Vincennes ağır surette isabet almış, yangın içinde kalmış ve dayrektörleri ile tekmil haricî muhabere vasıtaları savaş dışı olmuştu. Vincennes, menzili kısaltmak ve ateşe mukabele etmek maksadı ile iskeleye rota değiştirdi ve soldaki düşman gemisine [1] ikinci salvosunda bir isabet elde etti ise de, kendisi de «Sayılamıyacak kadar sekiz pusluk ve beş pusluk mermi isabeti aldığı gibi, köprüüstü yakınlarından iskele taraftan ve baş makine dairesi civarından en az iki torpedo gemiye çarptı.» [2] Gemi savaş dışı kalmadan önce top başından 7 - 10 salvo atmış ve sonra düşman salvolarından kaçınmaya çalışarak sancağa rota değiştirmişse de bu zamana kadar ana makinelerinde takat kalmamıştır. Her tarafta yangınlar yükseliyor ve yangın devresi parçalandığı için, bununla mücadele edilemiyordu. Bu durumda iken gemi, aydınlatılarak, sancaktan muhrip oldukları sanılan gemiler tarafından ateş altına alındı. [3] Düşman, saat 0215 sıralarında gemiyi yanar bir halde ve fazlasile iskeleye bayılmış bir şekilde bırakarak ateş kesti ve 15 dakika sonra gemiyi terk emri verilerek saat 0245 sıralarında Vincennes battı.

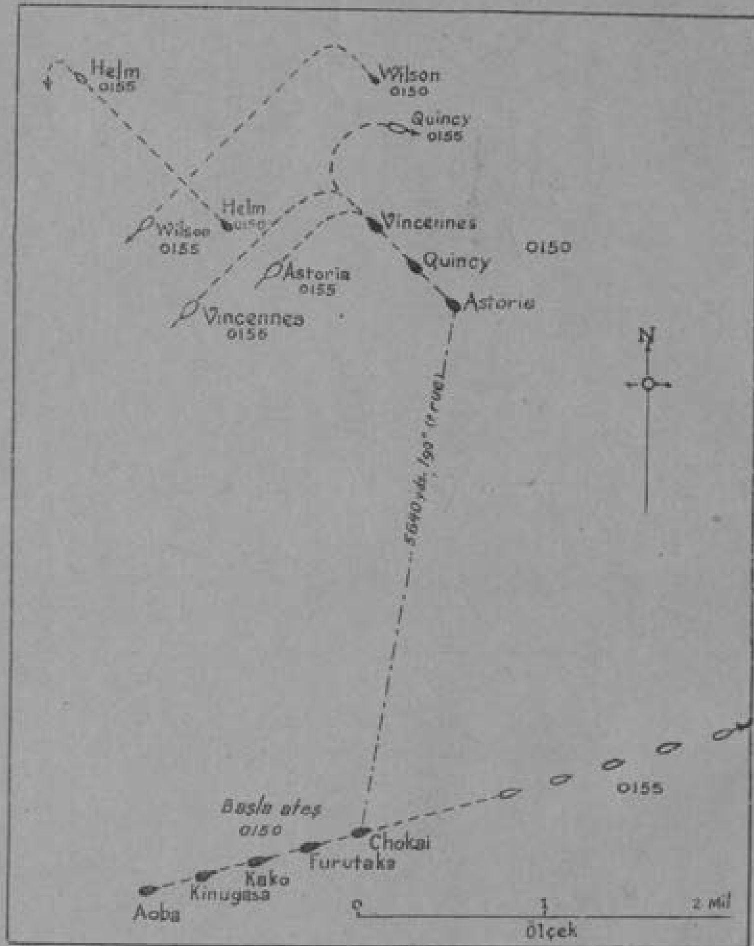
Hattın ikinci gemisi olan - Quincy ışıkların yanmasından az önce - 3 kruvazör görmüştü ki; bunların siloetleri [4] baş taraflarında 3 taret gösteriyor, bunlardan ortanca taret te diğerlerinden yüksek bulunuyordu. Quincy gemisi, ilk isabeti, 6000 yardadan atılan 9 topluk bir salvodan aldı ki; bu esnada düşmanın kerterizi süratle kıça kaydığından, gemi, sancaktan muharebe etmek üzere, doğuya doğru rota değiştirdi. Quincy dönerken «Bütün gemi imtidadınca ufak ve küçük çaplı mermiler tarafından mükerreren vuruldu.» Rotaya girerken, sancak uçaksavar bataryası üç tenvir mermisi salvosu ve I ve II numaralı taretler de 2 salvo attı. Bundan sonra da tekmil toplar hareketten sâkıt kaldı. Bu zamana kadar hemen tekmil köprüüstü personeli ölmüş, üst güverte ve batarya güverteden yangın fışkırıyor, ana güverte üzerinde su bulmak kabil değil 1, 3 ve 4 sayılı kazan daireleri hareketten sâkıt, 4 üncü kazan dairesinde de yangın

[1] Muhtemelen Chokai'dir ki; son bilgilere nazaran iki No. lı tareti 40 kişi zayiatla hareket dışı kalmıştır.

[2] Albay Riefkohl'ün işaret raporu.

[3] Vincennes'in raporundan, bu ande hangi rotayı takip ettiği açık değildir. Geminin doğruca güneye bir devir yapmış olması muhtemel görülür. Serdümenin raporu: Saat 0205 ten az sonra Vincennes'in «Daire resmedip, doğulu bir istikamete ateş etmekte bulunduğunu» göstermektedir. Eğer bu tahmin doğru ise, «Muhrip» oldukları söylenen gemilerin, Canberra ile savaşıp, kendi 8 pusluk kruvazörlerine katılmak üzere, Vincennes'in batısına geçen Japon hafif kruvazörleri olması ihtimali vardır. Astoria'nın raporu, gerek sancak ve gerekse iskele kıçomuzluklarından ateş yendiğini ve bunun, «Kolonayı çapraz bir ateş altında bulundurduğunu» bildiriyor.

[4] Bu, düşmanın muhtemel terkibini bulmakta enteresandır ve hazır bulunan gemilerden bu tarif, yalnız Chokai (Japonlarca rehber gemi olarak rapor ediliyor), Furutuka ve Kako'ya uyar.



Şekil — 3.
Vincennes grupuna yapılan taarruz 9 - Ağustos - 1942 saat 0150 - 0155
Not: Plân, yazılı raporlara dayanılarak yapılmış olup takribidir.

var, bu yangının torpedo isabetinden olduğu sanılıyordu. [1] Makine daireleri, stim bulunduğu müddetçe işlemeye devam etti ise de, saat 0200 de kalan kazan dairesi de isabet aldı ve 20 dakika sonra geminin terkine zor duyuldu.

Kurtulan kıdemli subayın raporu, Quincy'nin son zamanları bakımından durumunu çizer:- «Alevler, baş kontrol mevkiini sardığı vakit, köprüüstüne, sonraki ateş ve manevra bakımından emirlerin ne olduğunu

[1] Gemi sonunda tumba olduğu vakit, karinasının iskele tarafında 15 - 20 ayak uzunluğunda bir büyük delik görüldü. Üçüncü ve dördüncü kazan dairelerinden kimse kurtulmadı.

anlamak üzere bir subay gitti. Bu subay orada, bir erbaşın, gemiyi sancağa almak için dümeni çevirmeğe çalıştığını gördü ve erbaş kendisine, komutanın daha evvel, gemiyi kumsala oturtmasını söylediğini, haber verdi. Tam o zaman komutan, yarım doğrulup, sonra birdenbire yere düşerek öldü. Cesetlerle dolu olan seyir kamarasında, kımıldıyan kalmamıştı. Bu bilgilerin alınmasından sonra, dakikalarca âtıl kalmış olan baş idare ve hava kontrol istasyonlarına buraların terkedilmesi emri verildi. Bu zamanda gemiye artık ateş edilmiyordu ve gemi hızla iskeleye yatıyor, kasarayı sular yalayor, sular, iskeleden top güvertesi üstüne yükseliyor ve geminin tekmil boyunca, kesintisiz, yangınlar parlıyordu. Yukarıdan inenler, top güvertesi civarında bir maktelden başka birşey bulamadıkları gibi alt güvertelerden de kesif stim ve hararet geliyordu. . . Bunlar, cankurtaran sallarının kesilmesine yardım ettiler. . . ve sular top güvertesini yalarken, mevcut kalan kıdemli subay - Topçu subayı - tarafından, geminin terkedilmesi emri verildi. Bir dakika kadar sonra gemi, iskeleye devrildi, baş taraf daldı, kıç yükseldi ve gemi, derinliklere doğru kayarak gözden kayboldu. Bu hal 0235 ile 0240 arasında vukubuldu.»

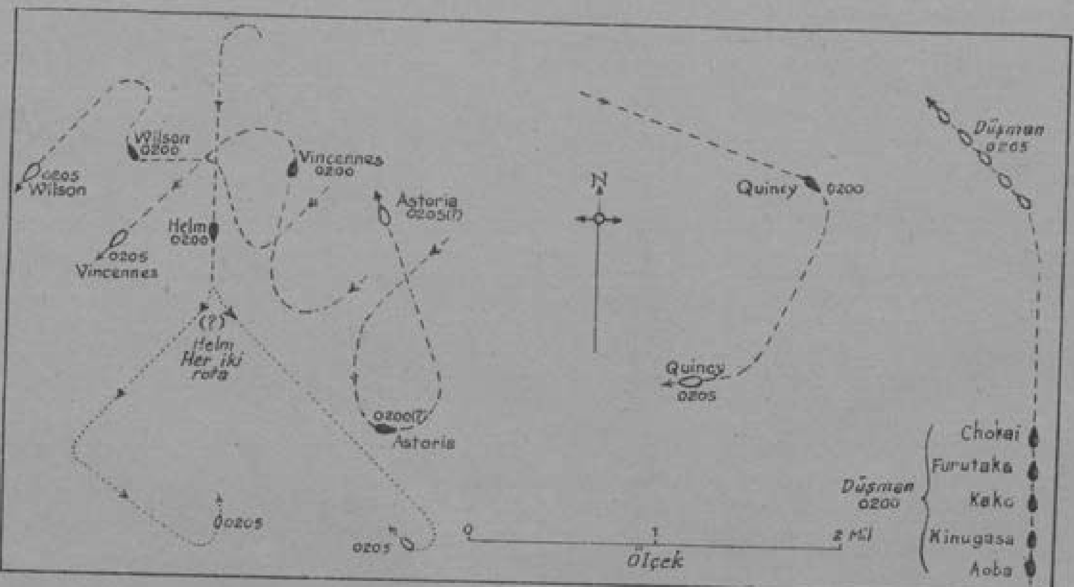
Astoria'nın durumu da arkadaşlarınınkinden hallice değildi. Vincennes ve Quincy ateş altına alınırlarken, Astoria 5,640 yardalık Radar menzilinden ateş açtı ve bir düşman teknesinin isabet aldığı görüldü. [1] Bununla beraber Astoria, süratle alt edildi, her yerinde yangınlar çıktı, yangın donanımı bozuldu. Radar merkezi, kontrol mevkileri isabet aldı, duman ve alevler, makine ve kazan dairelerinin terkine zorladı ve ana bataryalar aşağı yukarı 10 salvo attıktan sonra savaş dışı oldu. Orta batarya, mürettebatı telef oluncaya ve yangınlar üst güverteyi sarıncaya kadar, ateşine devam etti. O zaman, kudret felce uğrayınca, düşman ateş kesti ve gözden kayboldu. [2]

Bu savaşta perdedeki muhriplerin oynadığı rolü takip etmek güçtür. aslen, ateş altı (Sancak) başomuzlukta bulunan Wilson muhribi (Komu-

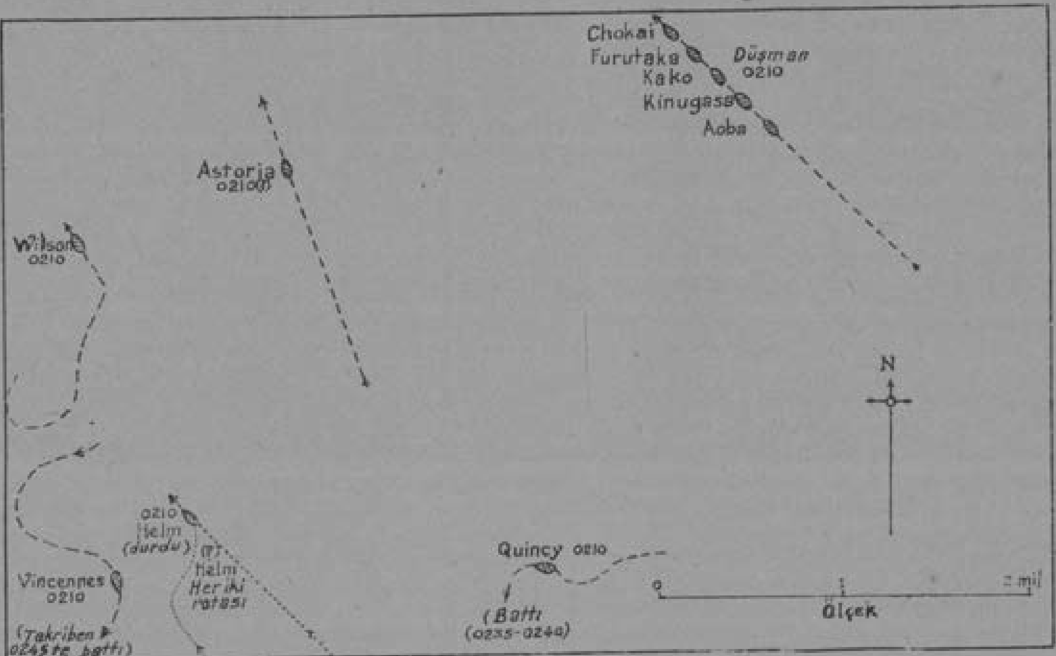
---

[1] Astoria, ateş açılmasından az sonra, kolonanın kendisini gerek sancak ve gerekse iskele kıçomuzluktan alınan çapraz bir ateş içinde bulduğunu rapor ediyor. Bu, şöyle izah edilebilir: Ya ağır kruvazörlerin kıçtan geçmesinden sonra Canberra grupuna taarruz eden düşman kuvvetleri, iskele kıçomuzluktan muharebeye girişmişlerdir, veyahut ta, yekdiğerinden birkaç mil ayrı bulunan iki grup halinde idiler.

[2] Astoria'nın (İşaretle verdiği) raporda bir sürat ve rota değişimi geçmiyor. Bagley gemisi, sağ kalanları almak üzere 2 1/2 saat sonra bu gemiye yanaştığı vakit, mevkiini Savo adasının poyrazında ve 5 mil mesafede gösteriyor. Bu mevki, taarruzun başladığı kabul edilen noktanın 315 cihet ve 2.8 mil mesafesindedir. Ancak bu ilk mevki, hiçbir veçhile kat'i değildir. Astoria hareket kudretinin kalmamasını, düşmanın ateş kesme vakti ile (Takriben 0215) tetabuk ettiğini bildirdiğine göre, bu geminin muharebedeki rotasının genel olarak karayel olduğu ve muhtemelen toplar hareketten sâkıt kalıncaya kadar, ateş kavislerinin açık kalması için bazı rota değişimleri yapıldığı kabul edilebilir.



Şekil — 4.
Vincennes grupu 9 - Ağustos - 1942 saat 0200 - 0205
Not: Bu kroki, yazılı raporlara dayanan ve ancak takribî olan bir krokidir.



Şekil — 5.
Vincennes grupu 9 - Ağustos - 1942 saat 0210 durumu.
Not: Kroki yazılı raporlara dayanan takribi bir krokidir.

tanı Önyüzbaşı Price), öndeki düşman gemisi ışıldağına tahminî 12,000 yarda mesafeden derhal ateş açtı.

Vincennes, sancağa rota değiştirince, bu gemi de ona uydu ve dakikalarca sonra, sancak başomuzluktan yaklaştığı görülen bir (Monseen sınıfı muhriple) müsademeden kaçınmak için 30 mil süratle iskeleye alabanda ederek rota değiştirdi. [1] Wilson 9,600 yarda menzilden ateşe devam ederek ışıldaklar sönünceye ve sahada başka hedef görülmeyinceye kadar 212 atım cepane sarfetti ve Savo adasının kuzey batısındaki, muhripler toplanma yerine rotâ verdi.

Helm gemisi (Komutanı Önyüzbaşı Caroll), muharebeye pek girmedi. Topçu muharebesinin başlamasından hemen sonra bu gemi Vincennes'den, perdelik yapan muhriplerin taarruz etmesi [2] emrini aldı. Fakat top ve alevlerden çıkan ilk dumanlar, onun görüşünü kapattı ve hücumun keşişlemeden olduğu anlaşılmasına rağmen, durumun açıkça tasavvuru kabil olamadı. Bu sebeple bu gemi «Birkaç dakika teşkilâtın ilerisinde kalıp sonradan güneye döndü. Saat 0200 sıralarında sancak başomuzluğunda 8000 yarda kadar mesafede ışıldakla kısmen aydınlatılmış bir gemi görüldü. Bu geminin, Savo adasının güney kenarına yakın geçecek şekilde deniz tarafına doğru bir rota tuttuğu görülüyordu.» Bunun, düşman gemisi olduğuna inanarak «Helm gemisi, keşişlemeye rota değiştirdi ve tam yolla meçhul geminin üzerine dikildi. Yaklaşırken gemi yeniden bir an için aydınlatıldı ve hüviyeti, kendi muhriplerimizden biri olarak tesbit edildi.» [3]

[1] Wilson'un raporunda bu olayın vuukundaki saat ve baştan nasıl karşılaşıldığı zikredilmiyor. Şayet bu gemi, muhtemel olabileceği üzere (Kendisi zikretmemekle beraber) Vincennes'in esas iskeleye rota değiştirmesine uydu ise muhrip güneye dönmeden evvel, bir müddet eski rotasına devamla (Birkaç dakika teşkilâtın ilerisinde) kalmış olan gemi, Helm muhribi olabilir. Bununla beraber, Helm muhribi, herhangi bir müsademeden daradar kurtulunduğunu zikretmiyor.

[2] Albay Riefkohl, raporunda, bu emirlerin verildiğini zikretmiyor. Albay muhtemelen bu emirlerin verilmeden önce, dış muhabere tertibatının tahrip edildiği kanaatinin tesiri altında kalmıştır.

[3] Bu olay iki imkânla izah edilebilir:

1 — Şayet Helm gemisi, güneyli rotasında iken yabancı gemiyi kendisinin «Sancak başomuzluğunda. . Savo adasının. . Güneyine yakın geçer şekilde» görmüşse, bu gemiye doğru olan rotanın, anlattığı gibi keşişlemeye müteveccih olmayıp, lodosa müteveccih olması gerekir. Bu takdirde meçhul geminin takriben bu mevkide, o ande batıya seyreden Bagley olması mümkündür. (Sahife 32 deki mevkie ve 33 teki nota bakınız). Bu da, Helm'in sonradan toplanma yerine gittiği güney batılı rotanın, onu, nasıl olup ta Vincennes ile Quincy gemileri arasına sevkettiğini izah etmeyi güçleştiriyorsa da, genel olarak bu, daha muhtemeldir.

2 — Diğer yönden Helm, gemiyi gerçekte iskele başomuzlukta gördü ve keşişlemeye seyretti ise, yegâne muhtemel Amerikan muhribi, Sendai'e muharebesinden sonra, tahminî mevkii Helm'den, 8000 yardadan fazla olmasına rağmen, Patterson muh-

Bu arada muhriplerin toplanması için emir alındığından Helm, bunun üzerine randevu yeri için kuzey batıya döndü. Rotası Helm gemisini, durmuş ve ağır surette hasara uğramış olan Quincy gemisi ile, devir yapıp doğuya doğru ateş etmekte olan Vincennes gemilerinin arasına sevketti. Helm gemisi bir müddet düşman ateşinin geldiği yeri tesbite çalışarak Vincennes gemisi yakınlarında kaldı. Müteaddit salvolar Helm'in yakınlarına düştüğü gibi, tam ışıldaklara ateş açılması emri verildiği zaman ışıldaklar söndü ve ateş te kesildi. Bu işler olurken saat tekriben 0215 idi.

Saat 0220 de kuzey tarafında ateş başladı. Helm gemisi, bu muharebenin olduğu tarafı başa alarak 30 mil sürat verdi ise de, birkaç salvodan sonra ateş kesildi. 5 dakika sonra bir şimşek çakması, bir dost muhribi aydınlattı ve Helm, toplanma yerine ilerlemesine devam ederek orada Wilson ile buluştu ve bundan sonraki inkişafları bekledi.

Helm'in şahidi olduğu kısa savaş, Ralph Talbot (K. Önyzb. Callahan) ile bir Japon hafif kruvazörü arasında olmuştu. Ralph Talbot, Vincennes grupu üzerine taarruz edildiğini görünce, karakolunu terketmiş ve Savo adasına doğru güneye ilerlemişti. Saat 0217 sularında iskele bordadan bir ışıldak huzmesi, gemiyi aydınlattı ve Ralph Talbot, 7000 yarda kadar bir menzilden ateş altında kaldı. Önyüzbaşı Callahan, kendisine ateş eden geminin dost olduğuna emin bulunduğundan, bu ateşe karşılık verilmedi Ralph gemisi tanınma fenerlerini göstererek ve telsiz telefonla bu işi protesto ederek, batıya rota değiştirdi ve ateş te kesildi ise de, bu işleri yapmadan önce, 1 No. lı torpedo tüyubuna bir isabet aldı ve tüyup savaş dışı olduğu gibi, 2 kişi de öldü. [1]

Tam bu esnada bir düşman kruvazörü heyulâsı - Muhtemelen Yubari - nin batılı bir rotada iskele kıçomuzluktan sancağa geçtiği görüldü. Ralph Talbot, sancağa rota değiştirdi ve düşman - Bu ane kadar sancak kıçomuzluğa gelmişti - ışıldaklarını yakınca, 3 torpedo attı. İkinci salvosundan sonra Ralph Talbot, isabet aldı ve iskeledeki torpedolarını atmak için iskeleye döndü ise de, geminin ateş idare devreleri kesilmiş bulunuyordu. Bu yüzden, gemi kovan başından ateşle, yalnız bir torpedo attı ve bundan sonra sık aralıklarla 3 isabet aldı, kendisi de düşman ışıldaklarını vurdu ve bunlar söndü ve savaş'ta sona erdi.

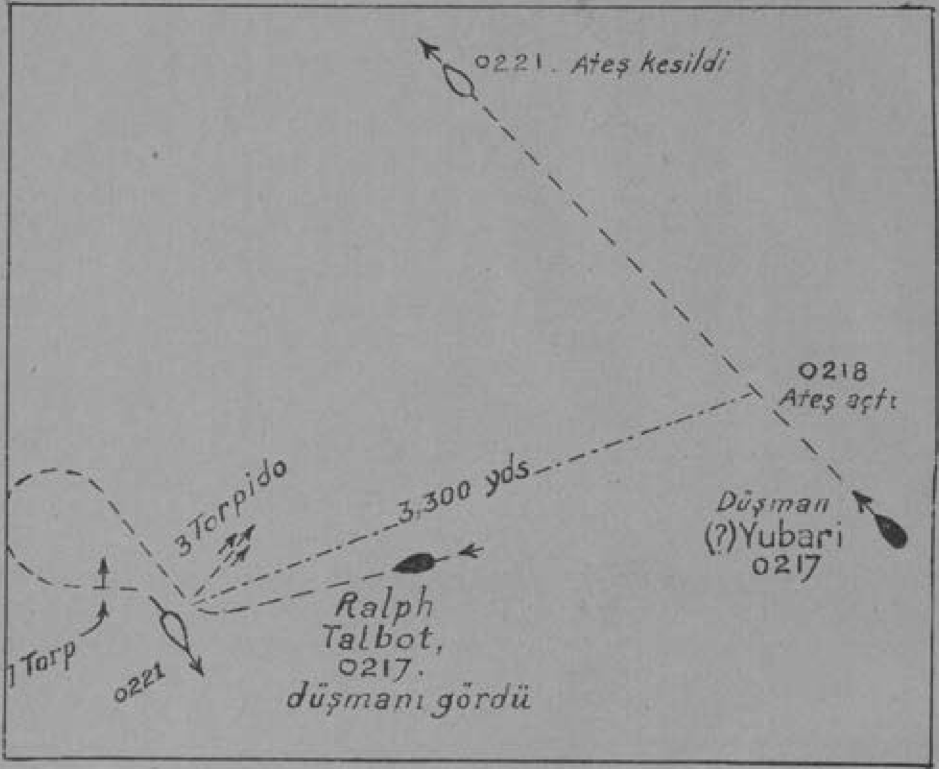
Ralph Talbot, sancağa 20 derece baygın olduğu ve harita kamarasında büyük bir yangın olduğu halde, Savo adasının batı kıyılarına doğru bir yol tutturdu. [2] Bu, düşmanın, son görünüşü olmuştur.

---

ribi olabilir. Helm'in görünüşe göre hiçbir düşman hafif kruvazörünü, nasıl olup ta görmediğini izah etmek te güçtür. Ancak görüş şartlarının mütehavvil olması buna âmil olabilir.

[1] Bu zamanda Ralph Talbot ile hangi geminin muharebe ettiği bilinmemektedir.

[2] Ralph Talbot'un telsizi savaş dışı olmuştu. Bu sebeple gemi, olan biteni, birkaç saat sonrasına kadar rapor edemedi. Gemi, Savo adasının batı kıyısına yakın kaldı, yan-



Şekil — 6
Ralph Talbot ile düşman kruvazörü arasındaki muharebe 9 - Ağustos - 1942 saat 0217 - 0221
Not: Bu kroki, yazılı raporlara dayanan, takribî bir krokidir.

Bu felâketli karşılaşma üzerine söylenecek pek fazla birşey kalmıyor. Güney karakol grupuna dönersek: Canberra - stop etmiş, bayılmış ve alevler içinde idi.- da üst güvertedeki yangını gerdellerle söndürmek için büyük bir gayret sarfedildi. Bu iş, yağan kuvvetli yağmur sağanaklarından da yardım gördü. Petrol tankları atıldı, kalan torpedolar atıldı, cepanelikler imlâ edildi ve gemideki hazırlık cepanesi ıslatıldı. Yaralılar güverteye toplandı ve mümkün olduğu kadarı vasıtalara yerleştirildi ve geminin orta kesimindeki bölmeler, güverteler arasındaki yangının kendi kendine boğulması ümidi ile kapatıldı.

Bu arada Chicago gemisi torpedo isabeti neticelerini incelemek için bölmelerini payandalıyarak, 12 mil süratle batıya yöneldi. Hasar, umulduğu kadar ciddî olmadığından, 25 mile kadar bir süratin emniyetli olduğu

gınları ile mücadele etti ve saat 1100 e kadar fazla eşyayı denize attı, onarım yaptı ve bu saatte kendi makinesi ile demir yerine ilerlemeye muktedir oldu.

anlaşıldı. Saat 0200 de bu gemi Savo adası batısında bir muharebe olduğunu gördü ve tam yola geçti ise de beş dakika sonra ateş kesildi ve gemi sonra kuzeyde diğer bir topçu muharebesi görüldü [1] ve az sonra Pat-yine 12 mile azaltarak saat 0228 de doğuya döndü. Bir dakika terson gemisi ile buluşuldu ki; bu gemi, Savo adasının güneyinden geçmiş olup, muhriplerin toplanma mevkiine gitmekte idi.

Saat 0300 ten az sonra Canberra, görüş menzili içinde bocalıyordu ki; bu geminin yanında bulunmak üzere Patterson muhribi, üzerine sevkedildi ve Chicago, doğuya doğru ilerlemesine devam etti. Bu esnada hava oldukça fenalaşmış olup, Patterson tarafından «Şiddetli yağmur sağanakları, gök gürlemesi ve şimşek . . . Görüş: 1 milden az. Denizler çatlaklı» diye tarif ediliyor. Tam o zaman Canberra'nın bir kısım 4 pusluk hazırlık cepanesinin infilâk etmesi yüzünden olan bir miktar gecikmeden sonra Patterson, saat 0330 sıralarında Canberra'ya aborda oldu. Geminin üzerine bir tulumba ile 4 hortum geçirildi ve yangınla savaşma devam etti ise de, saat 0345 te Tuğamiral Turner'den: Şayet Canberra stim kaldırarak saat 0630 da başlıyacak olan genel çekilmeye, vaktinde yetişemiyecek ise, geminin terk ve tahribi emri alındı. [2]

«Durumun ümitsiz olduğu anlaşılarak, takriben saat 0415 te gemiyi kurtarma gayretlerinin durdurulması ve gemiyi terke hazırlanılması emredildi. Bu ande meyil 17 dereceyi bulmuş, dahilî infilâklar ve gürültüler oluyordu. Hortumlar, gerisi geriye Patterson'a geçirildi ve yaralıların nakli, tekmil süratle devam etti. [3] Saat 0500 ten az sonra iskele kıçomuzlukta bir Radar teması alınması neticesinde Patterson, süratle, Canberra'dan fora etti ve bir kruvazörle ateş teati ederek batıya doğru açılıp gözden kayboldu. Bunun, Savo adası istikametinde şiddetli topçu ateşi görerek, saat 0410 da batıya doğru rota değiştirmiş olan Chicago kruvazörü olduğu anlaşıldı. [4] Herhangi bir zarar verilmeden önce, hüviyetler anlaşıldı ve her iki gemi, az sonra Canberra'ya döndüler ki; bu sırada saat 0550 olup, fecir, yeni söküyordu. Saat 0515 te (Selfridge'den aldığı emirle) karakol sahasını terkeden Blue gemisi [5] de hemen hemen ayni zamanda sahaya

[1] Bu iki topçu muharebesini açıklamak güçtür. İlk savaş, Ralph Talbot'un verdiği savaş olabilirse de (Geçen 29. sahifeye bakınız) Chicago tarafından verilen saat 20 dakika kadar erken oluyor. İkinci ihtimal de güney batıya doğru çekilmelerinde, ayrı bulunan düşman gemilerinin, yekdiğerlerine ateş etmesi olabilir.

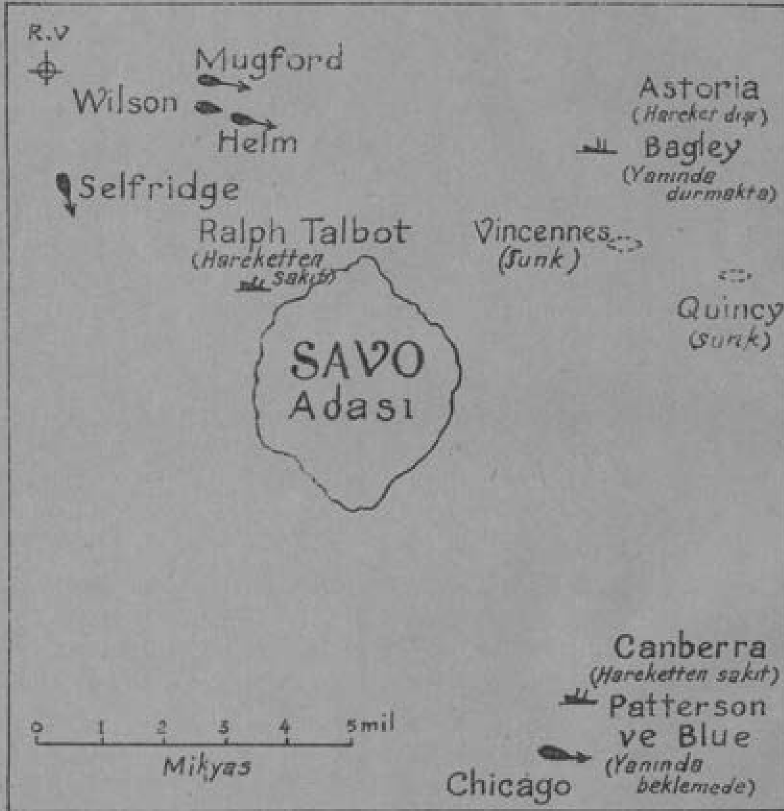
[2] Tuğamiral Crutchley, Tuğamiral Turner'den 9 günü saat 0307 de şu işareti almıştı: «İvedidir . . Şayet Canberra, çekilmemize zamanında katılamıyacaksa, tahrip edilmelidir.» Tuğamiral Crutchley, Selfridge'e: Canberra'nın durumunu tahkik etmesini ve bu gemi saat 0730 a kadar hazır olamıyacaksa, terkedilmesini emretti.

[3] Binbaşı Walsh'ın raporu.

[4] Bu saatte diğer hiçbir gemi, topçu ateşi rapor etmiyor. İhtimalki Chicago'nun gördüğü, kuvvetli şimşek sağanaklarıdır.

[5] Savo adası batısındaki karakolunda, hiçbir düşman gemisi Blue ile temas etmedi. Bu geminin, düşman içeriye doğru geçiş yolunda iken; en uzak batılı hudutta

vâsıl oldu ve her iki muhrip te Canberra'ya yanaşarak, sağ kalanların kalanını aldılar. [1] Chicago da demir yerine döndü. Bu iş, saat 0700 ye kadar bitirilerek, Canberra torpedolanıp, o sıralarda sahaya gelen Selfridge tarafından batırıldı. [2]



Şekil — 7
9 - Ağustos - 1942 fecir vakti durum.
(Tekmil mevkiler, takribidir.)

---

olduğu anlaşıldığı gibi, doğuda top ateşleri ve yanan gemileri gördükten sonra Blue gemisi, saat 0250 de lodos tarafında Esperance burnunu dolanmakta olan bir gemi gördü ve bunu takip etti. Bunun, onarım için yol alan Jarvis olduğu anlaşıldı. Denizde kaybolduğu kabul edilen Jarvis'in son görülüşü budur. Blue, bunun üzerine karakoluna döndü.

[1] F. 1 ekine bakınız.

[2] Selfridge, miknatisi tabancalı 4 torpedo attı. Bunlardan biri, geminin başaltında patladı; diğer üçü de Canberra'nın altından patlamadan geçti ve ancak biri, 5000 yarda ötede patladı.

Bu arada, kuzeyde, saat 0400 ten itibaren muhripler, bağımsız olarak toplanma yerinde toplanıyorlardı ki; bunlar gün ağarmasından az evveline kadar burada karakolda kaldılar ve bundan sonra demir yerine ilerlemeye koyuldular. Helm, Wilson ve Mugford, kuzeye doğru seyrettiler ve saat 0630 da Vincennes ve Quincy'den sağ kalanları kurtarmaya başladılar. Bagley gemisi [1] hâlâ yanmakta, olan Astoria yanında ve saat 0445 sıralarında geminin ön kesimindeki tekmil sağ kalanları almış bulunuyordu. Geminin ortasındaki yangınlar o kadar şiddetli idi ki; gün ağarmadan önce, geminin tam kıçında diğer sağ kalanların bulunduğu, bir türlü anlaşılamadı. Bu saatte yangınlar sükûnet bulur ve gemi kurtarılabilir gibi bir hal gösterdi. Yaralılar Bagley'e geçirildi ve bundan sonraki altı saat içinde Albay Greenman idaresi altındaki bir kurtarma partisi, yangınları söndürerek gemiyi seyre geçirmek için mezbuhane gayretler sarfetti. Gemi kısa bir zaman için Hopkins tarafından «Boyunduruk» demir yerine doğru yedeklendi ise de, gayret boşuna idi. Saat 1130 da baş beş pusluk cepanelik infilâk ederek iskeleye şiddetli bir meyli mucip oldu ve 9 - ağustos saat 1215 te Astoria, devrilerek battı. Tekmil kurtarma partisi, muhripler tarafından kurtarıldı.

9 — **Japon taktiği ve kayde değer noktalar:** (Kroki 6)

Savo çarpışmasındaki Japon tâbiyesinin bazı yerlerinin incelenmesi enteresandır. Her nekadar bu yazının yazıldığı vakitte [2] teferruat kesin olarak anlatılamazsa da, eldeki raporların incelenmesi, yapılan savaşın ana hatlarında az bir şüphe bırakır. Raporlardan, doğru vakitler ve mevkileri ve düşman gemilerinin teşhisini uzlaştırmak güç olmakla beraber, iki alâmet, düşmanın muhtemel hareketlerini bulmakta faydalı bir ip ucu verir.

a) Tekmil raporlar, Shicago grupundaki gemilerin aldıkları isabetlerin 5.5 pus (veya daha ufak) çapta olduğunda müttefiktir.

b) Quincy gemisi Vincennes üzerine ışıldak yakılmasından az önce, ancak Chokai, Forutuka ve Kako olabilecek olan 3 kruvazör görmüştür.

Bundan, hafif kruvazörlerin, Savo adasının güneyine yaklaşma sırasında ağır kruvazörlerin gerisinde veya belki de sancağında olması muhtemel görülmekte ve Chicago kuvvetinin temas ettiği gemilerin ancak hafif kruvazörler olması icap etmektedir. [3] İhtimalki 8 pusluk kruva-

[1] Bagley muhribinin hareketleri vâzıh değildir. Savaşın başlangıcında torpedolarını attıktan sonra bu gemi «Sola dönerek Guadalcanal'la - Savo» arasındaki geçidi gözden geçirdi. Bu ande cayrosu bozuldu. Bundan sonra gemi, «Canberra'nın kıçından geçerek» muhrip toplanma yerine doğru ilerledi. O vakit, Savo adasının 5 mil poyrazında yanar bir halde ve bilâhare Astoria olduğu anlaşılan bir gemiye doğru yöneldi.

[2] 23 - Kasım - 1943

[3] 15 dakika müddetle 4 bacalı bir kruvazörle savaşan Patterson, düşmanı 3 kruvazör halinde görmüş ve bunlardan birini Mogami (Tek bacalı), diğerini Natori (3 bacalı)

zörler, Chicago kuvvetini muhripler [1] halinde ele alarak, bu kuvvetten sakınmak için veya top ateşi açmadan önce görülmeden bir torpedo hücumu yapmak için poyraza doğru harmanlamış olabilirler.

Bu, düşmanın 6 ay önce Java önlerindeki savaşta yaptığı gibi, torpedo silâhını yine bol miktarda kullanmaya sadık kaldığını gösterdiği gibi, Canberra'nın ileride: Hemen hemen mukabil rotadaki düşmanı görür görmez, torpedoların kendisine erişmiş olmasına da cevap verir. 3 hafif kruvazör, temas üzerine Chicago kuvveti ile doğulu bir rotada savaşırlarken, oldukça kuzeyde bulunan ağır kruvazörler de doğuya doğru ilerledi ve birkaç dakika sonra kabaca iskele bordalarında ve 6000 yarda kadar mesafede bulunan Vincennes kuvvetine ateş açtılar. Japonlar, kolaylarına geldiği suretle Vincennes grupunun gerisini dolaşarak kuzeyli veya kuzey batılı bir rotada savaşa devam ettiler.

Bereket versin ki; Japon amirali, Amerikan hava himaye kuvvetinin çekildiğinden haberli bulunmadığından [2] «Güneş doğmasından sonraki müttefik uçak gemisi uçak taarruzu tehlikesi dolayısile» 3 adet 8 pusluk kruvazörü yere serdikten sonra karayele doğru çekildi.

O arada hafif kruvazörler Chicago grupu ile muharebe ettikten sonra muhtemelen kuzeyde inkişaf eden savaş yerine doğru seyredip, kendilerini gösteren hedeflere ateş açtılar. [3] Bunların biribirlerinden ayrıldığını ve en az bir tanesinin Vincennes grupunun batısına geçtiğini gösteren emareler vardır. Ralph Talbot ile karşılaşan geminin bunlardan biri olması ihtimali vardır. [4]

Aydınlatma için, Japonların temas sağlamak için uçaklar tarafından atılan tenvir paraşütleri kullandıkları ve ateş açmaya hazır olur olmaz hedefleri üzerine ışıldak yaktıkları görülüyor. [5] Düşmanın uçak tenvir

---

ve diğerini de Sendai (4 bacalı) sınıftan görmüştür. Mogami'nin siloeti Yubari'ninkine ve Natori'nin siloeti de Tenryu'ya benzer. Bagley gemisinin teşhisi, iki Tenryu sınıft ve iki de Ashigaras tipi olaraktır. Bu gemi ancak 4 dakika için temasta kalmış ve bu şartlar altında Yubari, Ashigaras olarak ele alınmış olabilir. İlk görüşte bu gemi düşmana en yakın gemi olup, art 8 pusluk kruvazörlere poyraza doğru geçişlerinde bir göz atmış olabilir.

[1] Amerikalılar tarafından ele geçirilen tutanaklar.

[2] Amerikalıların ele geçirdiği vesikalardandır. Şayet düşman, demir yerine girse idi, muhripler de Savo adasının karayeline gittiklerinden, taşıt gemileri arasında Australia, San Juan ve Hobart 'dan başka bir mukavemet görmiyecekti.

[3] Bu, Vincennes kuvvetinin iki taraftan ücuma uğramasını izah eder.

[4] Ralph Talbot'un raporunda şöyle deniyor: «Muhtemelen Tone sınıfından olan bir düşman gemisinin heyulâsını gördük». Halbuki Ralph Talbot üzerindeki tekmil isabetler, 5.6 pusluk mermilerdendi. Buna nazaran hakikatte dövüşülen geminin, siloeti Tone gemisine benziyen Yubari olması muhtemel görülmektedir.

[5] Japonlar, bu usuldeki aydınlatmaya aşikâr olarak büyük dikkat sarfetmişlerdi. Surabaya'daki tekmil muharebe gecesi süresinde Tuğamiral Doorman'ın vurucu kuvveti, bu vasıta ile daima tarassut altında bulunduruldu.

paraşütleri kullanmasına temas eden Tuğamiral Crutchley: «Bu, iki kısa süren karşılaşmada da oldukça mükemmel başarılmış olup, bunun ancak uçağa telsizle, tenvir paraşütünü düşüreceği kerterizin verilmesi ile mümkün olabileceğini tahmin ediyorum. Bu takdirde gemi için yüksekten gösterilen bir teşhis feneri de icap edecektir. «Top ateşi de fiilen ışıldağın yanması ile birlikte açılıyor, çok sıhhatli bulunuyor ve ilk veya ikinci salvoda hedefini buluyordu. Top ateşi ile muharebe edilmeden ve edildikten sonra büyük sayıda torpedoların atılmış olması muhtemeldir. Chicago grupu tarafından birçok torpedo izleri görüldüğü gibi, bilindiğine göre bunlarla 4 isabet elde edilmiştir. [1]

Bir kere daha itiraf etmek gerekir ki; Japon teşebbüsü ve kifayeti, düşmanlarının umduğunun üstünde çıkmıştır. Bu savaştan önce zihinlerde, Japonların gece muharebelerinde iyi bulunmadıkları ve bu sebeple bir gece çarpışması aramalarının muhtemel olmadığı fikri hâkimdi. [2] Şüphesiz, ki; bu fikirler, düşmanın elde ettiği ve mühim başarılarını sağlamakta başlıca âmil olan tam baskında methaldar olmuştur. Baskını yaratan, bundan da daha yakın sebep: Evvelce tertiplenen hava keşfinin başarısızlığı ve Tuğamiral Turner'in bundan bilgi sahibi edilmeyişi ve Radar karakolunun, düşmanı, Savo adası batısında keşfedememesi olmuştur. [3] Her halde bu Radar karakoluna pek bel bağlanıyordu ki; iç karakoldaki gemilerin tetik bulunması, durumun icap ettirdiğinden az oldu. Canberra'nın toplarının doldurulmamış olması [4] ve Bagley'in düşmanı ilk görüşte: Torpedolarını atmağa muvaffak olamaması noktaları, işlerin bu yolda yürüdüğüne alâmettir. Bu gibi eksiklikler, uyanıklığı uzun bir dönem böylece muhafaza etmek zorunda olan savunmacı tarafa karşı, daima kendi seçtikleri ande taarruz etmekle iyi durumda olması gereken mütearruz tarafın avantajını arttırmıştır. Personele uzun bir harekât bo-

---

[1] Chicago (1 isabet), Vincennes (İki isabet), Quincy (1 isabet)

[2] 13 - Şubat - 1942 de bu doğu filosu başkomutanı (Amiral Sir Layton) Admiraltıya harpten önceki intibalarını teyit eden ve Japonların gece iyi muharebe edemediklerini gösteren alâmetlerin birikmekte olduğunu bildirerek, bizim bu durumdan azamî derecede istifade etmemizi tavsiye etti. Bu düşünce sonradan Admiraltı tarafından kuvvetlere yayınlandı. . . Savo muharebesi raporunda Amiral Crutchley şunu kaydediyor: «Düşman, gece savaşındaki maharetini, genel inancanın hilâfına olarak en yüksek bir mertebede göstermiştir.»

Şurası da kayde değer ki: Prince of Wales ve Repulse'ın ziyaından önce de yine yukarıkine benzer şekilde Japon hava kuvvetlerinin yüksek bir kıymette olmadığı intibaı vardı. Her iki olay da, düşmanı olduğundan aşağı görmenin tehlikesini kuvvetle ileri sürüyor.

[3] Bu başarısızlık, karanın şeklinden olmayıp, düşmanın karakollar arasından geçtiği vakit te Blue gemisinin, karakol hattının tesadüfen en lodos tarafında bulunması ve fiilen Radar menzili dışında bulunması idi.

[4] Dolduruş, topların düşmana dirisa edilmesinden önce ikmal edilmekle, gerçekte bir fark yapmamıştır.

yunca tam kifayeti sağlıyacak şekilde lüzumlu istirahati vermek gibi, hassaten sancak subayı ve gemi K. larını ilgileyen bir problemle de, bu husus ilgilidir. Gördüğümüz şartlar altında - Klaguz sularında seyirde olarak - geçen fiilen iki uykusuz kalınmış geceyi iki günlük devamlı savaşmalar ve âsap gerginliği takip etmiş olduğu cihetle, beden kabiliyeti hadleri 3 üncü gecede her işin mükemmel yürümesine engeldir. [1]

Maatteessüf Tuğamiral Crutchley'in lüzumlu olan vücudüne karşı, gaybubeti, karakol kuvvetlerini, bir sancak subayının hazır bulunmasından mahrum etmiştir. Her nekadar bu zat hazır da bulunsa Canberra'nın maruz kaldığı derece âni ve o ağırlıktaki bir taarruz karşısında ne yapabileceğini tasavvur etmek te güçse de, ihtimalki amiral 8 - ağustos 2345 ten itibaren olan uçak raporları üzerine bazı hareket tarzları seçerek, iki saat sonra gelecek baskın'ın tesirini azaltabilirdi. [2]

Fakat düşman tarafından elde edilen baskın ve müttefik subay ve erlerinin şüphesiz olarak içinde bulundukları yorgunluk bir tarafa, Japonların bu vak'adaki savaş kifayeti, müttefiklerinkini geçiyordu. [1]

Buna müttefik işaret muharebesinin hemen tamamile iflâs ettiğini de ilâve etmek lâzımdır. [3] Harekâtı üç hafta sonra bir kül halinde kaleme alan Tuğamiral Crutchley şunları kaydediyor: «Japonları, deniz ve hava kuvvetlerinde azimkâr, mahir ve son derece kifayetli bir düşman olarak bulduk. Düşman gemilerinin gece savaşındaki bu yeterliğine her halde ancak pek çetin bir eğitimden sonra varılmıştır. İtiraf etmek lâzımdır ki; komuta ettiğim kuvvet [4] gece veya gündüz su üstü muharebeleri için bu kadar yüksek bir derecede kifayet elde edememiştir. Bu aşağılık ise hiçbir suretle subay ve erlerin gayret noksanından ileri gelme değildir...» «Amiral bunu müfrez görevli kuvvetin ancak yeni teşkil edilmiş olması ile izah etmektedir; öyle ki; hareketler, silâh eğitimi için zaman bırakma-

[1] Bu, hiçbir veçhile personele raci değildir. Sonradan tekmil harekâtı gözden geçiren Tuğamiral Crutchley raporunda diyor ki: « . . . Öldürücü sıcaklık altında birinci derecede hazırlıkta geçen uzun dönemler altında . . . Subay ve erlerin hareket tarzı, bütün süre boyunca en yüksek ve mükemmel tertipte olmuştur.»

[2] İşlerin gidişatına bakılırsa, bu raporları kimsenin sorumluluk bakımından kendi üzerine mal etmediği ve her geminin münferiden bu raporlar üzerine kendi takdirleri ile bırakıldığı görülüyor. Bittabi gemi komutanları bu raporların amiralin eline geçmediğinden haberdar değildiler.

[3] Karakolda bulunan 11 gemiden ancak Patterson'un bir keşif raporu verdiği görüldüğü gibi, bu rapor da müteaddit gemiler tarafından alınmakla beraber, Amiral Crutchley'in eline geçmedi. Savaş esnasında ve savaştan sonra hemen hemen hiçbir rapor verilmedi ve ancak 9 - ağustos günü saat 0819 a kadar vakit geçtikten sonra Tuğamiral Crutchley de, Tuğamiral Turner'i: «Gece muharebesi hakkında hiç doğru bir bilgisi olmadığı» ndan haberdar etti.

[4] Buradaki kuvvetten, Guadalcanal harekâtında verilen kayıplardan sonra yeniden teşkil edilen kuvvet kastediliyor. Bu kuvvet; Tuğamiral Crutchley'in asıl kuvvetlerinden kurtulan gemileri ihtiva ediyordu.

mış ve talim için imkân ve kolaylıklar hemen hemen bulunamamıştı. [1] Amiral diyor ki: «Şayet başarılı bir taarruz üzerinde yürüyeceksek, şuna kaniim ki; her ne pahasına olursa olsun kâfi bir dönem ayrılarak muntazam talim ve tatbikatlar için özel imkânlar verilmelidir.»

10 — Çıkarma kuvvetinin çekilmesi:

Bu felâketli gece zarfında demir yerindeki boşaltma programı yeniden geri kaldı. Japon tenvir paraşütlerinin 9 - ağustos saat 0145 te görülmesinden az sonra, ciddî bir deniz çarpışmasının vukubulmakta olduğu aşikâr olduğundan, tekmil taşıt gemileri bağımsız olarak makine üstüne geçtiler ve demir yerinden ayrıldılar. Bu arada aksak vaziyetler olmaması bakımından, yüksek mertebede bir gemicilikle serinkanlılık gösterildiği söylenebilir. Fecir vakti taşıt gemileri yerlerine döndüler, Tuğamiral Crutchley'in kurtulabilen kuvvetleri tarafından gündüz, perdeleme mevkileri alındı ve boşaltmaya devam olundu. İki saat sonra muhripler, batan kruvazörlerden kurtulanlarla dönmeye başladılar ve bunlar Fuller ve Barnet taşıt gemilerine geçirildiler. Bu zamana kadarki gece çarpışmasının sonuncu bilinmiyordu.

Çıkarma kuvvetinin durumu, bir gece önce güç olmakla beraber 9 - ağustos sabahı bundan da beterdi. Fakat ordu için malzemenin önemi o kadar fazla idi ki; Tuğamiral Turner daha başka taarruz tehlikesini de kabul etmeğe karar verdi ve 0730 da plânlaştırılan çekilme emrini iptal etti. Bu kararı, olaylar son derece haklı çıkarmış; ve saat 0850 de bir düşman uçağının rapor edilmesi, taşıt gemilerinin iki saat için seyre geçmesini mucip olmakla beraber, boşaltma ameliyesi herhangi bir çeşitte düşman müdahalesi olmaksızın ilerlemiştir. Her halde Japonlar müteaddit günler için Tulagi önlerinde hiçbir önemli - Hava veya su üstü - kuvveti gösteremediklerine bakılırsa, o zaman için enerjilerini sarfetmiş bulunuyorlardı. Fakat Tuğamiral Turner, bu hususu bilemezdi; ve o akşam tekmil su üstü kuvvetleri sahayı iki grup halinde Lengo kanalından terketti ve Noumea-ya yol tutturdu ve General Vandergrift ile kıt'alarını, kıyıdaki durumlarını tahkim etmek üzere gerilerinde bıraktı. [2]

[1] Meselâ; ancak Australia gemisi, hedefe en yeni atışını mayıstan daha sonra yapmış ve hiçbir gemi 8 aydır, gece atışı yapmamıştı. Chicago 1941 Ekim ayındanberi su üstü atışı yapmamıştı.

[2] 10 - Ağustostaki durum General Vandergrift'in raporuna göre şöyledir: «Tulagi, Gavutu, Macambo, Tanambogo'yu elde tutuyor ve mahdut sahalar dolayısile ancak çetin savaşlardan sonra bu bölgede 5000 kişiye malik bulunuyoruz. . . Aynı zamanda Kukumdan Guadalcanal'daki Koli burnuna kadar saha da elimizdedir. Plâjları savundurmak için tahkimat yapıyoruz. 300 kişilik garnizon kıt'ası ile, çalılıklara çekilmiş 2000 kişilik öncüyü temizlemek üzere devriyeler yapılmaktadır. Tahsis ettiğimiz kıt'alar, az zayiat vermiştir. Uçak alanı, av ve pike bombardımanları ile hazırdır.»

Öndeki grup - Mc. Cawley hariç olmak üzere - «X - Şuaı konvoyu» taşıt gemilerini ihtiva ediyor ve bu yaralı gemilerden Chicago, Mugford, Patterson, Talbot, Dewey ve 5 mayn tarayıcı muhrip himayesinde olarak 9 - ağustos saat 1530 da hareket etmiş bulunuyordu ki; bu grupu 3 saat kadar sonra Mc. Cawley gemisinde bulunan Tuğamiral Turner, «Boyunduruk» konvoyu taşıt gemileri ile takip etti. Bunları Australia, San Juan ve 10 muhrip himaye ediyordu.

Geçiş hareketi, düşmanın müdahalesi olmaksızın yapıldı. 11 - ağustosta gün ağarırken, önde giden grupa yetişildi ve iki grup ta beraberce ilerlemeye başladı. Ancak Chicago, yaralı baş tarafı ile beraber gidemediğinden Noumea'ya Patterson ve Mugford ile birlikte bağımsız olarak gelmesi emredildi. O akşam taşıt gemilerinden (4 eski muhrip te dahil olmak üzere) 9 taşıt gemisi Espiriti Santo'ya sevkedildi.

12 - Ağustosta uçak gemileri kuvvetine katılmak için yapılan seyir esnasında Cimarron gaz gemisine raslandı ki; bu gemi Yeni Hibrit ile Yeni - Kaledonya arasında akaryakıt almakta idi. Tuğamiral Turner, Hull, Ellet, Dewey, Wilson, Monseen ve Buchanan muhriplerine, bu gemiye emniyet yapmaları ve aslında uçak gemileri grupuna bağlı olup ta, çıkarma harekâtı dolayısile bu harekâta sevkedilen bu muhriplerin, uçak gemilerine katılmaları emrini verdi.

Çıkarma kuvvetinin kalan kısmı hâdisesizce ertesi 13 - Ağustos - 1942 günü öğleden sonraki ilk saatlerde Noumea'ya vâsıl oldu.

11 — **Sonuç:**

Tuğamiral Turner'in Noumea'ya varışı ile Guadalcanal seferinin ilk safhası sona erdi. Tulagi ve Guadalcanal'da güzel bir uçak alanı ele geçirilmiş ve buraya garnizon bırakılmış olmakla beraber, ordu, karaya çıkarılmak imkânı bulunamıyan önemli malzeme ve teçhizatça darda bulunuyor ve bu, düşmanın kaybettiğini ele geçirmek için büyük gayretler sarfetmesi muhakkak olması bakımından bir ciddiyet arzediyordu. Müttefikler, kruvazör kuvveti bakımından pek ciddî kayıplara uğramışlar ve düşman su üstü kuvvetleri: Sonradan Kako gemisinin Japonların 10 - ağustostaki avdet seyri esnasında Yeni İrlanda açıklarında bir Amerikan denizaltısı tarafından batırıldığı öğrenilmiş olmakla beraber, başkaca fiilen hiçbir zarar görmeden çekilip gitmişti.

Bunun üzerine garip bir durum hâsıl oldu. Amerikalılar Guadalcanal'a süratle uçak naklettiler ki; bu, Amerikalıları yaklaşma yolları üzerinde mahallî bir karakol tesisine muktedir kıldı. Fakat Japonlar üstün deniz kuvvetleri ile geceleyin harekât yapabilirlerdi. Müteakıp beş ay içinde Amerikalılar: Kıyıdaki kuvvetlerinin takviye ve ikmal meselesini halletmek zorunda kalırlarken, düşman da bunları defetmek için dinmiyen

gayretlerde bulundu. Kara, deniz ve havada çetin savaşlar oldu. [1] Fakat Şubat 1943 te düşman, teşebbüslerinden vazgeçti ve 7 : 9 - Ağustos - 1942 harekâtı sonunda mütemayiz bir başarı olarak kaydedildi.

---

[1] 33. No. lı Muharebe Özetindeki Guadalcanal seferi üzerine deniz hareketlerine bakınız.

Ek A

Güney Solomon'lardaki çıkarma harekâtında kullanılan harp gemileri

7 - 9 Ağustos - 1942

I. Çıkarma kuvveti

Tuğamiral Richmond K. Turner A. B.
(Sancak Amerikan taşıt gemisi Mc. Cawley'de)

Kruvazör = 6

Australia (8-8 pusluk, 4-4 pusluk, U. S. topu)	Tuğamiral Crutchley'in sancak G. Albay Farncombe
Canberra (8-8 pusluk, 4-4 pusluk U. S. topu)	Albay Getting
Chicago (9-8 pusluk, 8-5 pusluk U. S. topu)	Albay Bode A. Bahriyesinden
Vincennes (9-8 pusluk, 8-5 pusluk U. S. topu)	Albay Riefkohl A. B.
Quincy (9-8 pusluk, 8-5 pusluk U. S. topu)	Albay Moor A. B.
Astoria (9-8 pusluk, 8-5 pusluk U. S. topu)	Albay Greenman A. B.

Hafif kruvazör = 2

San Juan (16-5 pusluk Yük. ve Alç. Zav. top)	A. B. Tuğamiral Scott'un Sc. Gm. Albay Maher
Hobart (8-6 pusluk, 8-4 pusluk U. S. topu)	Albay Showers

Muhripler = 15

Selfridge (8-5 pusluk, 8-1.1 pus U. S. topu)	A. B. Albay Flynn; Önyzb. Reynolds
Henley (4-5 pusluk Yük, Al. Zav. top)	Bnb. Smith.
Helm (4-5 pus Yük. Al. Za. top)	Önyzb. Caroll
Blue (4-5 pus Yük. Al. Za. top)	Önyzb. Young
Mugford (4-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	Bnb. Walker
Ralph Talbot (4-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	Önyzb. Callahan
Jarvis (4-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	» Graham
Bagley (4-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	» Sinclair
Hull (5-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	» Stout
Dewey (5-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	» Chillingworth
Ellet (4-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	» Gardner
Wilson (4-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	» Price
Monseen (5-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	Bnb. Snoot
Buchanan (4-5 pusluk Yük. Al. Za. top)	» Wilson

Mayn tarayıcı muhripler = 5 (Bnb. Hartt)

Hopkins (4-4 pusluk, 1-3 pus U. S. topu)	Önyzb. Coe
Trevor (4-4 pusluk, 1-3 pus U. S. topu)	» Agnew
Zane (4-4 pus, 1-3 pus U. S. topu)	» Wirth
Southart (4-4 pus, 1-3 pus U. S. topu)	» Cochran
Hovey (4-4 pus, 1-3 pus U. S. topu)	» Heald

II. Hava Himaye kuvveti

Uçak gemisi = 3

Saratoga (12-5 pusluk Yük. Al. Za. top, 76 uçak)	A. B. Tümamiral Fletcher Sc. Gm.; Albay Ramsey
Enterprise (8-5 pusluk Yük. Al. Za. top, 76 uçak)	Albay Davis
Wasp (8-5 pusluk Yük. Al. Za. top, 76 uçak)	A. B. Tuğamiral Noyes'ın Sc. Gm.; Albay Sherman

Hat gemisi = 1

North Carolina (9-16 pusluk, 20-5 pusluk top)	Albay Fort

Kruvazör = 5

San Fransisco (9-8 pusluk, 8-5 pusluk Yük. Al. Za.)	Albay Mc. Morris
Salt Lake City (10-8 pus, 8-5 pusluk Yük. Al. Za.)	Albay Small
Portland (9-8 pus, 8-5 pus Yük. Al. Za.)	Albay De Bose
Mineapolis (9-8 pus, 8-5 pus Yük. Al. Za.)	Albay Rosendhal
New Orleans (9-8 pus, 8-5 pus Yük. Al. Za.)	Albay De Laney

Hafif kruvazör = 1

Atlanta (16-5 pus Yük. Al. Za. top)	Albay Jenkins

Muhrip = 15

Phelps (8-5 pus, 8-1.1 pus U. S. topu)	Önyzb. Beck
Farragut (5-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Rosendahl
Wortlen (5-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Pogue
Macdonough (5-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Dennet
Dale (5-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Rorshach
Balch (8-5 pus, 8-1.1 pus U. S. topu)	» Tiemroth
Maury (4-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Sims
Gwin (5-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Higgins
Benham (4-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Worthington
Grayson (5-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Bell
Sterret (4-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Coward
Aaron (5-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Gregor
Stack (4-5 pus Yük. Al. Za. top)	» Greenacre
Laffey (4-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Hank
Farrenholt (4-5 pus, Yük. Al. Za. top)	» Seaward

Ek A. (1)

KUVVETLERİN TEŞKİLÂTI

Tümamiral Ghormley A. B.
Güney Pasifik komutanı
Forsu Noumea üssünde

- Tümamiral Fletcher A. B.
  Forsu Saratogada
  61. Müfrez kuvvet
  (Seferî kuvvet)
- Tuğamiral J. S. Mc. Cain
  63. Müfrez kuvvet
  KARADA ÜSLENMİŞ
  Uçaklar, Güney Pasifik Kuv. ve geçici olarak bağlanan uçaklar.

Hava Himaye Kuv.
Tuğamiral Noyes
(Forsu Wasp'ta)

Uçak gemisi (1) Saratoga (Tümamiral Fletcherin forsunu hâmil) 8 pusluk Krz. (2) Mineapolis New Orleans Muhrip (5) Phelps Farragut Worden Macdonought Dale	Uçak gemisi (1) Enterprise (Tümamiral Kinkaid'in forsunu hâmil) Hat gemisi (1) N. Carolina 8 Pusluk Krz. (1) Portland 6 Pus Krz. (1) Atlanta Muhrip (5) Balch Maury Gwin Benham Grayson	Uçak gemisi (1) Wasp (Tuğamiral Noyes'in forsunu hâmil) 8 Pusluk Krz. (2) San Fransisco Salt Lake City Muhrip (5) Sterrett Aaron Ward Stack Laffey Farrenholt

Çıkarma kuvveti
Tuğamiral Turner
(Forsu: Mc. Cawley'de)

Guadalkanal Aaşit Grupu „ X - Şuaı „ (Alb. Riefsnider Hunter Ligett gemisinde) Taşıt Gemisi (9) Fuller American Legions Mc. Cawley (Tuğamiral Turner'in Se. Gm.) Burnett Geo E. Eliott Hunter Ligget Crescent City President Hayes President Adams Malzeme Gm. (5) Bellatrix Libra Fomalohut Betelguese Alhena	Tulagi Taşıt grupu " BOYUNDURUK „ (Nevil Gm. deki Alb. Ashe) Taşıt gemisi (4) Neville Zeilin Heywood President Jackson Hızlı taşıt Gemileri (4) Colohun Gregory Little Mc. Kean	Ateş himaye grupu (a) Guadalkanal 8 pusluk Krz.(3) Vincennes Quincy Astoria Muhrip (4) Dewey Ellet Wilson (b) Tulagi 5.5 pusluk Krz. (1) San Juan (Tuğamiral Scott'un Se. Gm.) Muhrip (2) Monseen Buchanan	Mayn tarama Grupu Muhrip (5) Hopkins Trever Zane Southart Hovey	Perde grupu 8 pusluk Krz.(3) Australia (Tuğamiral Crutchleyin Se. Gm.) Canberra Chicago 6 Pusluk Krz.(1) Hobart Muhrip = 9 Selfridge Henley Helm Blue Mugford Patterson Ralph Talbot Jarvis Bagley

EK. B

BİRLEŞİK AMERİKA VE TAHMİNİ JAPON KARA KUVVETLERİ

Umu'an düşman		Tahsis edi'en Amr. kuvveti		Düşünceler
GUADALKANALDA				
1 Piyade alayı	2,050	1. Tümen, 1. Alayı (Dz. Kor)	3400	1. Bu Japon kuvvetlerinin Tomigan ve el bombacılar hariç olmak üzere 2,120 kadar tüfekli bir kuvveti ihtiva ettiği tahmin olunuyordu. Tahmin edilen diğer özel silâhlar şöyle idi : Hafif makinelitüfek = 99 Ağır makinelitüfek = 18 3 pusluk uçaksavar topu = 12 37 m/m lik tanksavar topu = 6 70 m/m lik top = 6 Uçak = şartlarda 6 Zero tipi Av ve Kavanini gövdesile denize inen uçakları. 2. Amerikan kuvvetleri kırmızı plâjaçıkarılacaklar (4. sayılı krokiye bakınız) ve bundan sonra Kukum'un arkasındaki takriben 260 derece hakikî cihetinde bulunan ve Japon savunmasına hâkim bir tepeye doğru ilerliyeceklerdi.
1 İstihkâm taburu	520	1. Tüm. 5. A. (1 Tb. hariç)	2400	
1 Uçaksavar taburu	625	1. Tüm. 11. A. (» »)	2000	
2 İnşaat birliği	720	Dz. P. Kor. dan 1. İst. Tb.	800	
Deniz kuvvetleri	100	Dz. P. Kor. dan 1. Köp. Tb.	800	
İleri Uçak Yer kıt'aları	85	Dz. dan 1. özel Sıh. Tb.	800	
İşçi birlikleri	900	1. Tank taburu	800	
	5,000	Karargâh birlikleri	400	
			11,400	
TULAGİ BÖLGESİNDE				
(a) Tulagi adasında Takriben 500		1. Hücum Taburu 5. Alayın 2. Tb.	800 800 1600	Amerikan kuvvetleri Mavi plâja çıkarılacaklar, adanın Kuzey ötesine doğru taarruz edip, sonra Güneye doğru şehre saldıracaklardı.
(b) Gavutu'da Takriben 500		1. Paraşüt Taburu	500	Amerikan Kuvvetleri Lever's koyundan doğru, cepheden bir hücum yapacaklardı. Amerikan kuvvetleri Gavutu'nun düşmesinden sonra, geçit üzerinden ilerliyecekle ve aynı zamanda kauçuk sandallar kullanacaklardı.
(c) Tan mbogo'da Takriben 500		Gavutunun zaptından ve Tulagi ve Ngeladan icabında takviye aldıktan sonra 1. Paraşüt Tb.	1200	
(d) Florida Ad. (Negela) Haleta'da 100 kadar Halavo'da 250 kadar			250 650	Çıkarma, Esas çıkarmanın gizlenmesi ve Japonların sıvışmalarını önlemek amacı, ile Tulagi ve Gavututaarruzlarından 30 dakika önce yapılacaktı.
(e) Makambo'da Muhtemelen 25 ten az		1. Paraşüt Tb. dan kurtulanlar. Muhtemelen İcabına göre	400	Bu iki adaya ertesi 8 - ağustos gününe kadar taarruz edilmiyecekti.
(f) Mbangi'de Pek zayıf tutulmuş				

Ek C

Dz. Piyade Kolordusu çıkarma araçları

4 çeşit çıkarma aracı kullanılmıştır.

a) Motorlu araçlar:- 36 kadem boy, 12 mil sürat, zırh yok. 39 tam teçhizatlı adam taşır.

b) Rampalı çıkarma araçları: Zırhlı, 12 mil sürat, insan ve malzemenin süratle çıkarılmasını sağlıyacak şekilde, baş tarafında mayna edilebilen bir rampa iskele mevcut.

c) Tank lâyterleri: Rampalı çıkarma araçlarına müşabih, ancak daha büyük cesamette; 10 mil kadar süratli, tekerlekli araçlar, topçu, malzeme, traktör ve insan çıkarmada kullanılmıştır.

d) Amfibi traktörler: («Alligatör» diye tanınır)- Hafif zırhlanmıştır. Tanka benziyen bir araçtır. Yalnız üzeri örtülü değildir. Kâfi derecede yüzme kabiliyeti vardır- içine malzeme ve insan girdiği vakit - tırtıllar, bu araçları su içinde iken 8 mil kadar süratle ve karada iken 15 mil süratle ilerletir.Bunlar henüz tecrübe safhasını ikmal etmemiş araçlar olup, kıyıda birçok mekanik tutukluklar gösteriyorlardı. Bununla beraber plâjlarda insan ve malzeme taşımakta olağanüstü elverişlilik göstermişlerdir.

2 — Tekmil çıkarma araçları bir plâja süratle baştankara etmeğe müsaittiler.

3 — Çıkarma araçları, personel, işletme donanım ve malzemesi ile birlikte olarak taşıt gemileri içinde taşındılar. Bir «Ana gemisi» kullanılmadı.

4 — Taşıt gemileri, kıyı bataryalarının menzili dışında kaldılar ve az yollu olmaları itibarile önce amfibi traktörler mayna edildi. Bundan sonra diğer botlar indirildi ve gemi donanımı tamam olup yüklenmeleri için aborda olmaları emri verilene kadar, bunlar, kıç tarafta kaldılar.

5 — Yüklendikten sonra, botlar, kıyıya daha yakın bir toplanma yerine ilerlediler, buradan motorlar, ayrılış noktaları muhripler tarafından markalandığı halde, yolda seyirde bulunan amfibi traktörleri geride bırakarak ileriye atladılar.

Ek D

JAPONLARIN 8/9-Ağustos-1942 gecesi akın yapan kuvvetleri

Not: Savaştan sonra bir müddet, saldırgan kuvvetlerin terkibi hakkında oldukça büyük bir şüphe mevcut kaldı. Çarpışan müttefik gemilerinden hiçbiri, ayni zamanda 3 veya 4 düşman gemisinden fazlasını görmemiş ve çeşitli sınıftaki Japon gemileri arasındaki siloet benzerliği, bunların tanınmasını güçleştirmişti. Bilfarz, ilk tahminler; düşmanı, 1 ağır kruvazör, iki hafif kruvazör ve 3 veya 4 muhrip olarak gösteriyordu.

Şimdi anlaşılmıştır ki; aşağıdaki 5 ağır kruvazör, sahnede hazır bulunmuşlardır. Hafif kuvvetler itibarile bir derece şüpheli taraf olmakla beraber, eldeki tekmil belirtileri mütaleaya almak suretile, düşmanın aşağıdaki terkipte olduğuna kani olunabilir.

Gemi	Silâhlar
Chokai (Sancak)	10-7.87 Pus, 4-4.7 Pus U. S.; 8-21 Pus Torpedo
Forutuka Kako Kinugasa Aoba	6-7.87 Pus; 4-4.7 Pus U. S.; 12-21 pusluk Tor.
Yubari	6-5.5 Pus; 1-3 Pus U. S.; 4-21 Pus. Tor.
Sendai	7-5.5 Pus; 2-3 Pus U. S.; 8-21 Pus. Tor.
Tenryu	4-5.5 Pus; 1-3 Pus U. S.; 6-21 Pus. Tor.

(I) 8-Ağs 10.25 (Mın-11) Hava raporu. cem'an 8 gemi gösteriyor.
(II) Patterson'un teşhisi
(III) Rabaul'de üslendiğine inanılan kuvvetler.
(IV) Son istihbarat raporları.

Ek E

Müttefik Gemi Kayıpları 7/9-Ağustos-1942

Günlemeç	Gemi	Sınıfı	Düşünceler
7-Ağustos	Mugford Amr.	Muhrip	Bomba ile hasar. Sonra onarıldı.
8-Ağustos	Elliot Amr.	Taşıt Gm.	Uçaklar tarafından ateşe verildi. Tahrip olundu.
	Jarvis Amr.	Muhrip	Uçak Torpedosu ile hasara uğradı onarım için geçiş seyrinde iken bütün mürettebatı ile birlikte kayboldu.
9-Ağustos	Chicago Amr.	Kruvazör	Gece savaşında baştan torpedo isabeti aldı. Sonra onarıldı.
	Canberra İng.	Kruvazör	Gece savaşında hasara uğradı. Amerikan muhribi Selfridge tarafından batırıldı.
	Vincennes Amr.	Kruvazör	Gece savaşında battı.
	Quincy Amr.	Kruvazör	" "
	Astoria Amr.	Kruvazör	" "
	Ralph Talbot =	Muhrip	Ciddî hasara uğradı gece savaşında sonradan onarıldı.

Ek F

Canberra tarafından alınan mermi isabetleri

1 — İskele taraf üst güverte, «A» barbetine; dirisa imkânı kalmadı.
2 — Bir isabet torpedocular mangasına.
3 — Baş üst güverteye iki isabet («B» tareti hasara uğramadı.)
4 — Ateşçi mangasına bir isabet.
5 — Pilot yerine bir isabet; bir isabet: Köprüüstünün ön ucuna. Bu isabet gemi komutanını yaralamış, top Sb. nı öldürmüş ve daha birçok zayiata sebep olmuştur.
6 — Bir isabet baş kuzine önüne, revire nüfuz etmiştir.
7 — Bir isabet ateşçi erbaş mangasına. Buradan «A» plâtformuna nüfuz.
8 — «B» kazan dairesine.
9 — 1. No. lı motora ve sancak pompom cepaneliğine bir isabet.
10 — 4 pusluk toplar batarya güvertesine en az 4 isabet.
11 — Torpedo aralık güvertesine en az iki isabet.
12 — Uçak ve katapultu her ikisine de isabet.
13 — İdare yeri plâtformuna bir isabet ve baş makine dairesine nüfuz.
14 — Dayrektör gerisine bir isabet.
15 — Topçu ofisinden bir mermi isabeti. Mermi, batarya güvertede patladı.
16 — İskele subay kamaralarından bir isabet. Mermi kıç üst taret topları arasında patladı.
17 — (II. K. kamarası hemen önünden) Şifre ofisine nüfuz eden bir isabet.
18 — Gedikli subaylar mahalline bir isabet.

Not:- Savaş esnasında Canberra'nın kazan daireleri arasından bir torpedo isabeti aldığı sanılmıştı. Sorgulama makamı tarafından kurtulanların dikkatle istintakından sonra (ki; bu iş sonradan Sydney'de yapılmıştır.) bunun gayrı varit olduğu sonucuna varılmıştır. Savaştan sonra geminin etrafında akaryakıt görülmemiş ve sağ kalanlardan hiçbiri, bir su altı infilâkı sarsıntısı hissetmemişti. Beş saat zarfında 5 dereceden 30 dereceye kadar tedricen yükselen meylin, iskeleden doğrudan doğruya gemiye vuran bir merminin tedricen sancaktan su altına nüfuzunun saik olduğu sonucuna varılmıştır.

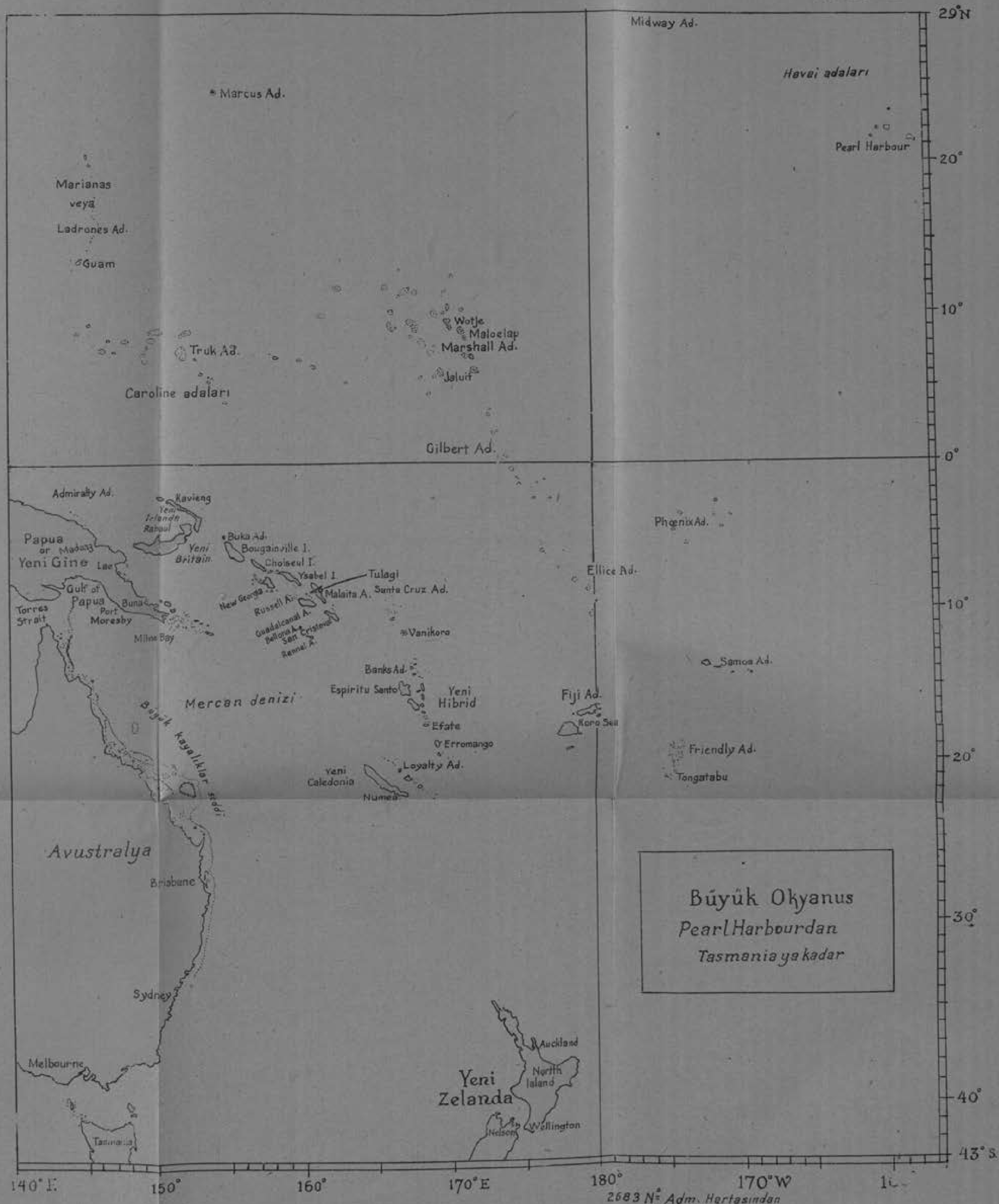
Ek F 1

Avustralya bahriyesine bağlı Canberra gemisinde insan kayıpları

	Subay	Erat
Kayıp, ölü olarak kabul edilen	[1] 9 [2]	65
Aldığı ya·alardan ölen	1	9
Yaralı	6	49
Kurtulan	44	636 [3]
Tutarı	60	759

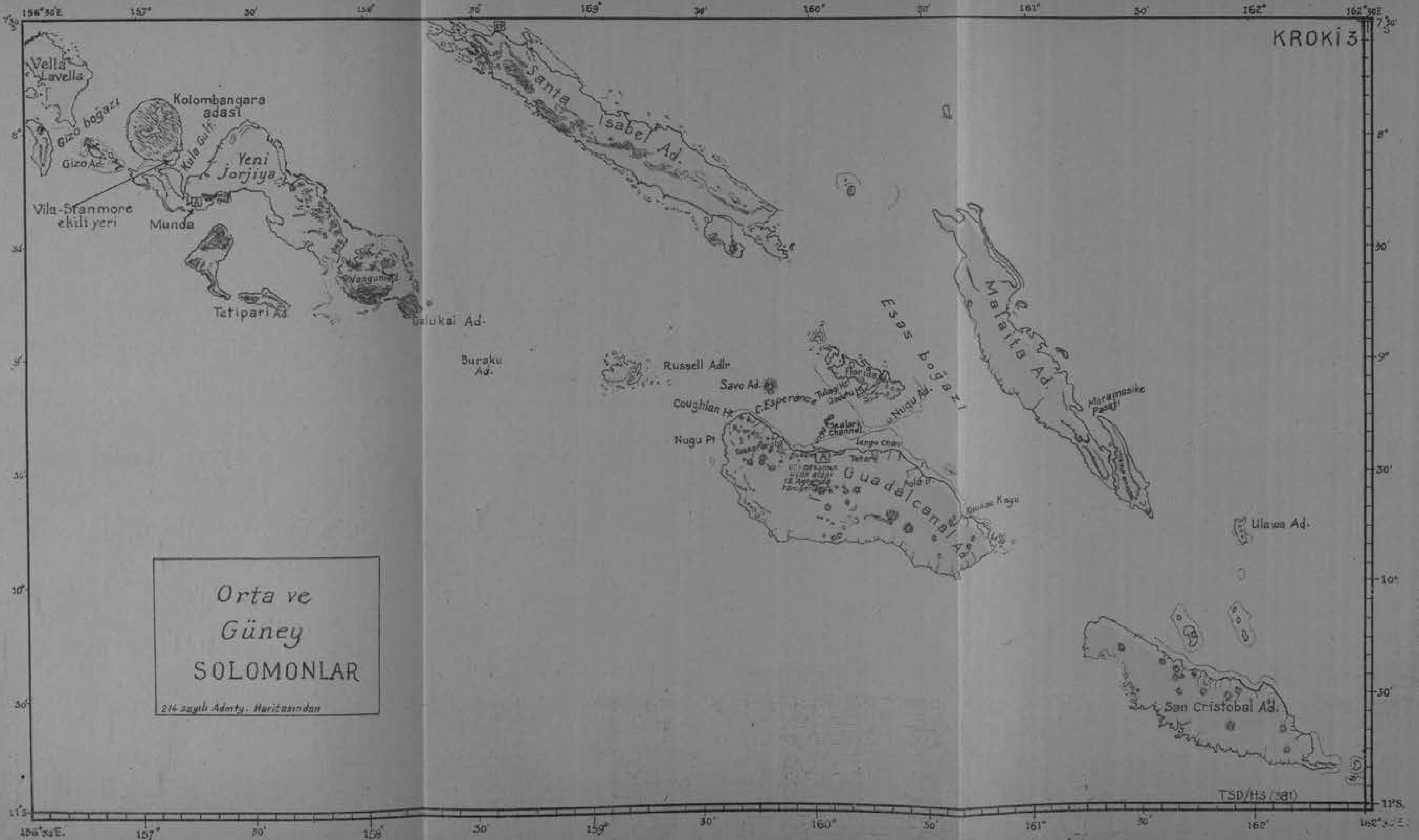
[1] Amerikan İrtibat subayı Yüzbaşı J. Vence da dahildir.
[2] Avustralia bahriyesinden Albay Getting
[3] 3 Amerikan vardabandırası dahildir.

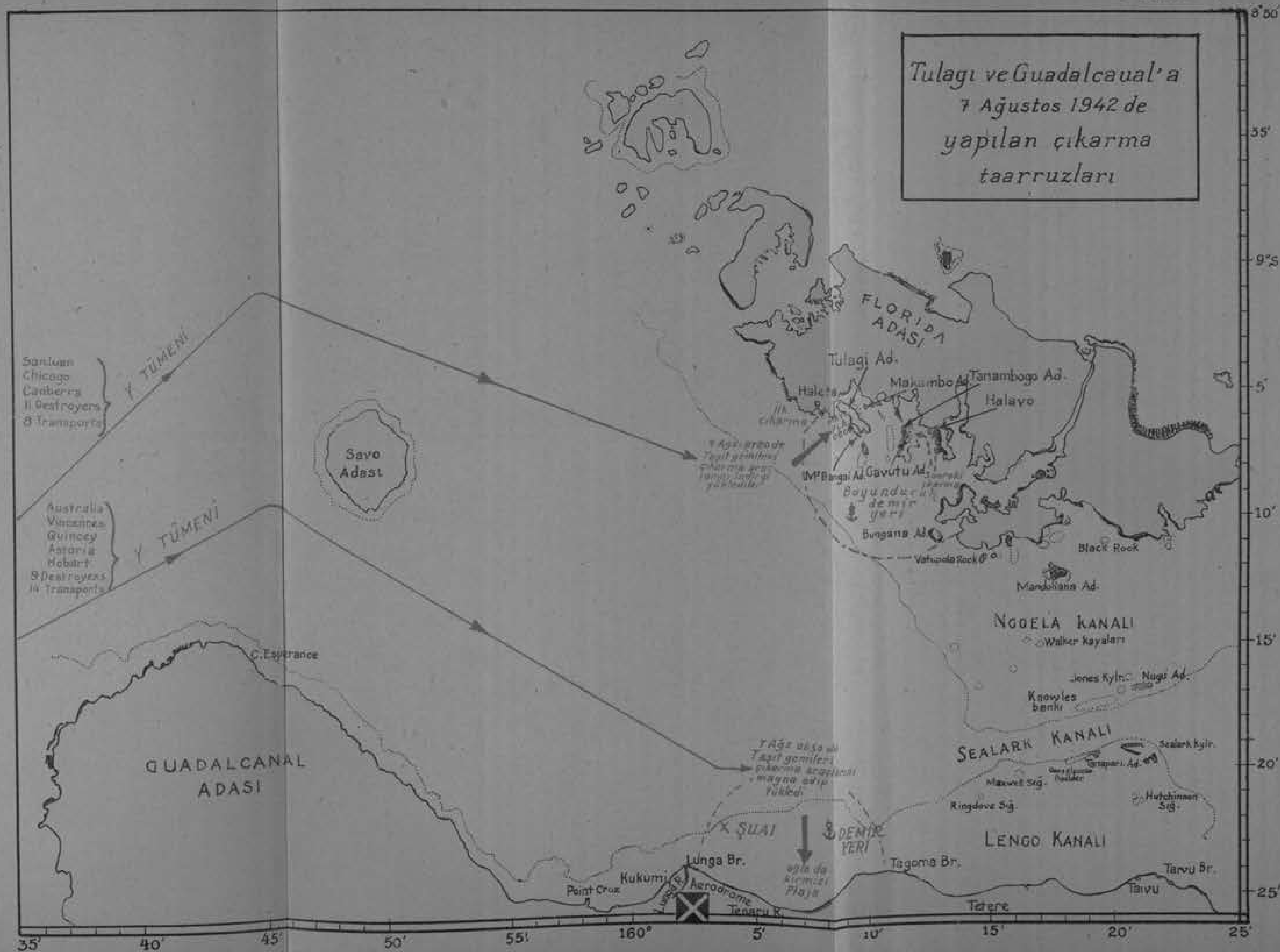
KROKİ I



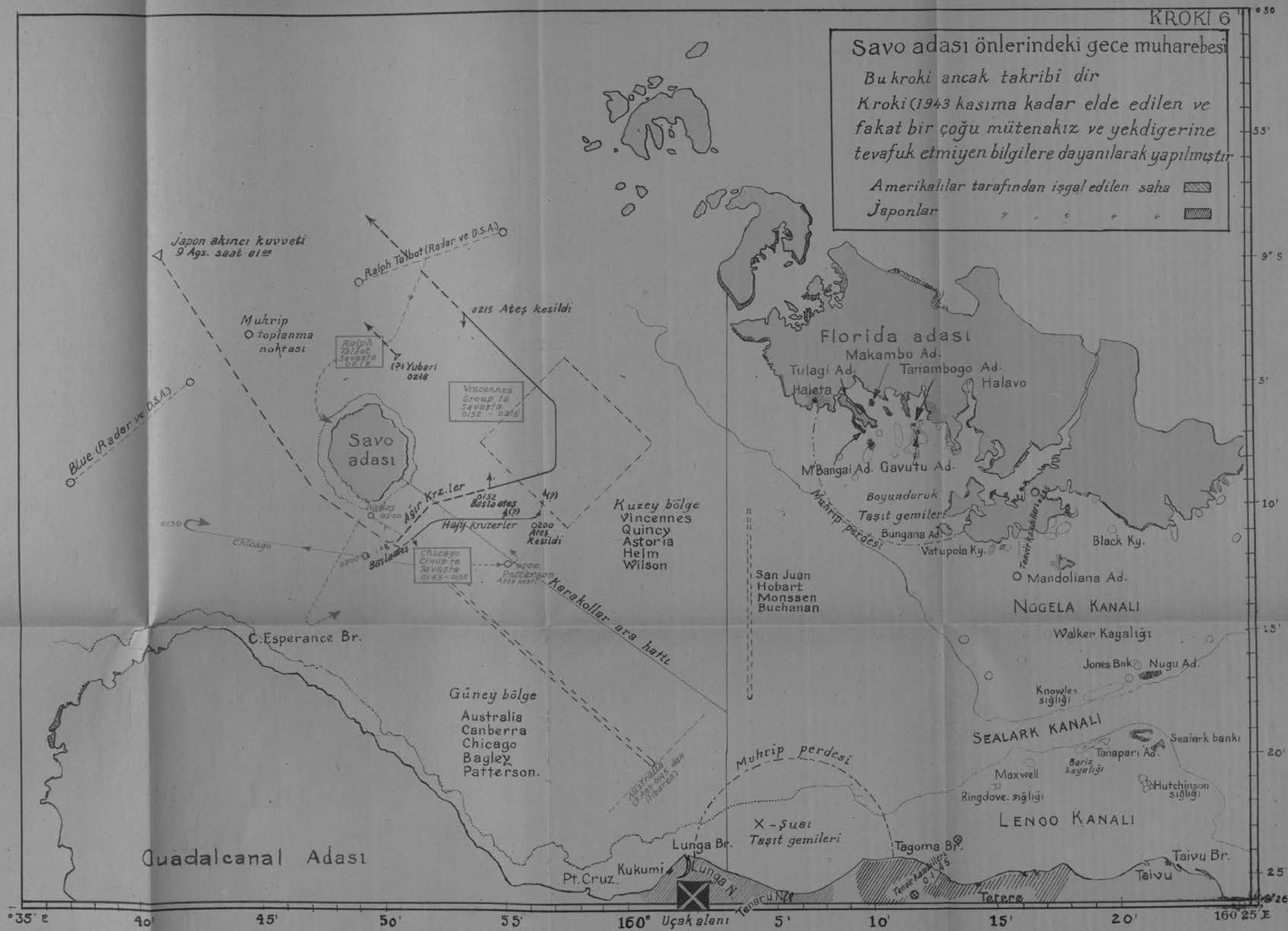
29°N
Midway Ad.
Havai adaları
Marcus Ad.
Pearl Harbour
20°
Marianas
veya
Ladrones Ad.
Guam
10°
Wotje
Maloelap
Marshall Ad.
Truk Ad.
Jaluit
Caroline adaları
Gilbert Ad.
0°
Admiralty Ad.
Kavieng
Rabaul
Papua
Yeni Gine
Lae
Yeni Britain
Buka Ad.
Bougainville I.
Choiseul I.
Ysabel I.
Tulagi
New Georgia
Malaita A.
Santa Cruz Ad.
Russell A.
Guadalcanal A.
San Cristoval
Rennel A.
Phoenix Ad.
Ellice Ad.
Gulf of Papua
Torres Strait
Buna
Port Moresby
Milne Bay
Vanikoro
10°
Samoa Ad.
Banks Ad.
Espiritu Santo
Yeni Hibrid
Fiji Ad.
Koro Sea
Mercan denizi
Büyük kayalıklar seddi
Efate
Erromango
Friendly Ad.
Loyalty Ad.
Tongatabu
Yeni Caledonia
Numea
20°
Avustralya
Brisbane
Büyük Okyanus
Pearl Harbourdan
Tasmania ya kadar
30°
Sydney
Auckland
North Island
Melbourne
Yeni Zelanda
40°
Nelson
Wellington
43° S.
140° E
150°
160°
170° E
180°
170° W
2683 Nº Adm. Hertasından


KROKİ 2
GÜNEY PASİFİK BÖLGESİ
Deniz hareketleri
1-13 Ağustos 1942
İşaretler
Japon kuvvetleri
Müttefik
Mavi
Kırmızı
Uçak alanları
Deniz uçağı demir yerleri
Makin'e 120 mil
Tarawa'ya 20 mil
Maiana
Gilbert adaları
Ellice adaları
Ellice Ad. (Funafuti)
Canton Ad.
Phœnix adaları
Admiralty Ad.
Manus
Melle Channel
Mussau adası
Kavieng
Amerikan denizaltı gemisi
Bismark Adaları
Yeni İrlanda
Rabaul
Yeni Britanya
Gasmatta Ad.
Lae
Salamaua
Buka I.
Buka geçidi
Bougainville Ad.
Kieta
Bougainville Gct.
Choiseul Ad.
Shortland Ad.
Solomon adaları
Ontong Java
Rekata Bay
Sta Isabel Ad.
Yeni Georgia Ad.
Vangunu
Munda
Kolombangara
Russell Ad.
Tulagi
Florida Ad.
Malaita Ad.
Maramasike geçidi
Guadalcanal Ad.
San Cristobal Ad.
Bellona Ad.
Rennell Ad.
Gona
Buna
Kokoda
Lakoki
7 Mil
P. Moresby
Trobriand Ad.
Goodenough Ad.
Woodlark Ad.
Fergusson Ad.
Normanby Ad.
Milne Bay
Samarai
Misima Ad.
Pana Tinani
Rossel Ad.
Tagula Ad.
Louisiade Adaları
Santa Cruz Adaları
Ndeni Ad. (Santa Cruz)
Utapua Ad.
Vanikoro Ad.
Tikopia
Torres Ad.
Vanua Lava
Banks adaları
Espiritu Santo
Maew
Yeni Pentecost Ad.
Malekula Ad.
Ambrim Ad.
Hebrit
Efate Ad.
Vila
Adaları
Eromanga Ad.
Tana Ad.
Aneityum Ad.
Loyalty Ad.
Koumac
Yeni Kaledonya
Noumea
Mercan denizi
Büyük kayalıklar seddi
Queensland
Townsville
Fiji Adaları
Vanua Levu
Viti Levu
Nandi
Suva
Koro
Wallis Ad.
Hoorn Ad.
İngiliz Samoası
Savaii
Upolu
Amerikan samoası
Pango Pango
Tonga veya Friendly Ad.
Tongatabu
145°E
150°E
155°E
160°E
165°E
170°E
175°E
180°
Griniçin Batısında 175°
1°N
0°
5°S
10°
15°
20°
24°
780 No Adrolfy Haritasından


KROKİ 3
Vella Lavella
Gizo boğazı
Gizo Ad.
Kolombangara adası
Kula Gulf
Yeni Jorjiya
Vila-Stanmore ekili yeri
Munda
Tetipari Ad.
Galukai Ad.
Buraku Ad.
Santa Isabel Ad.
Russell Adl.
Savo Ad.
C. Esperance
Coughlan Pt.
Nugu Pt.
Sealark Channel
Lengo Chan.
Nugu Ad.
Esas boğazı
Malaita Ad.
Maramasike Paşajı
Guadalcanal Ad.
Ulawa Ad.
San Cristobal Ad.
Orta ve Güney SOLOMONLAR
214 sayılı Admty. Haritasından
TSD/HS (381)



PLAN 4
Tulagı ve Guadalcaual'a
7 Ağustos 1942 de
yapılan çıkarma
taarruzları
FLORIDA
ADASI
Tulagi Ad.
Makumbo Ad.
Tanambogo Ad.
Halavo
Haleta
ilk
çıkarma
M'Bangai Ad.
Gavutu Ad.
Boyunduruk
demir
yeri
Bungana Ad.
Vatupola Rock
Black Rock
Mandoliana Ad.
NGGELA KANALI
Walker kayaları
Jones Kyl.
Nugu Ad.
Knowles
bankı
SEALARK KANALI
Sealark Kylr.
Tanapari Ad.
Maxwell Sğ.
Ringdove Sğ.
Hutchinson
Sğ.
LENGO KANALI
Savo
Adası
SanJuan
Chicago
Canberra
11 Destroyers
8 Transports
Y TÜMENİ
Australia
Vincennes
Quincey
Astoria
Hobart
9 Destroyers
14 Transports
X TÜMENİ
C. Esperance
GUADALCANAL
ADASI
Taşıt gemileri
X ŞUAI
DEMİR
YERİ
Kırmızı
Plaja
Lunga Br.
Kukum
Point Cruz
Lunga R.
Aerodrome
Tenaru R.
Tagoma Br.
Tetere
Taivu Br.
Taivu
35'
40'
45'
50'
55'
160°
5'
10'
15'
20'
25'
8°50'
55'
9°S
5'
10'
15'
20'
25'


KROKİ 6
Savo adası önlerindeki gece muharebesi
Bu kroki ancak takribî dir
Kroki (1943 kasıma kadar elde edilen ve fakat bir çoğu mütenakız ve yekdigerine tevafuk etmiyen bilgilere dayanılarak yapılmıştır
Amerikalılar tarafından işgal edilen saha
Japonlar
Japon akıncı kuvveti 9 Ags. saat 01
Ralph Talbot (Radar ve D.S.A.)
0215 Ateş kesildi
Muhrip toplanma noktası
Blue (Radar ve D.S.A.)
Savo adası
Vincennes Group ta Savaşta 0152 - 0205
Ağır Krz. ler
Hafif Kruzerler
0152 Başla ateş
0200 Ateş Kesildi
Chicago
Chicago Group ta Savaşta
Patterson
Karakollar ara hattı
Kuzey bölge
Vincennes
Quincy
Astoria
Helm
Wilson
San Juan
Hobart
Monssen
Buchanan
Güney bölge
Australia
Canberra
Chicago
Bagley
Patterson.
Florida adası
Makambo Ad.
Tulagi Ad.
Tanambogo Ad.
Haleta
Halavo
M'Bangai Ad.
Gavutu Ad.
Boyunduruk
Taşıt gemileri
Muhrip perdesi
Bungana Ad.
Vatupola Ky.
Black Ky.
Mandoliana Ad.
NGGELA KANALI
Walker Kayalığı
Jones Bnk
Nugu Ad.
Knowles sığlığı
SEALARK KANALI
Sealark bankı
Tanapari Ad.
Bariz kayalığı
Maxwell
Ringdove sığlığı
Hutchinson sığlığı
LENGO KANALI
C. Esperance Br.
Muhrip perdesi
X - Şuaı
Taşıt gemileri
Guadalcanal Adası
Lunga Br.
Kukumi
Pt. Cruz.
Lunga N.
Tenaru N.
Tagoma Br.
Tenaru Kandilleri
Tetere
Taivu Br.
Taivu
Uçak alanı
35' E
40'
45'
50'
55'
160°
5'
10'
15'
20'
160°25' E
9° S
5'
10'
15'
20'
25'
55'
50

